

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

27 Ιανουαρίου 2023

ΤΕΥΧΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

Αρ. Φύλλου 364

ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ

Αριθμ. 8603/Δ2

Πρόγραμμα Σπουδών του μαθήματος των Αρχών Οικονομικής Επιστήμης της Γ' τάξης Γενικού Λυκείου.

**Η ΥΦΥΠΟΥΡΓΟΣ
ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ**

Έχοντας υπόψη:

1. Την περ. α της παρ. 2 του άρθρου 42 του ν. 4186/2013 «Αναδιάρθρωση της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης και λοιπές διατάξεις» (Α' 193).

2. Την υποπερ. ββ της περ. α της παρ. 3 του άρθρου 2 του ν. 3966/2011 «Θεσμικό πλαίσιο των Πρότυπων Πειραματικών Σχολείων, Ίδρυση Ινστιτούτου Εκπαιδευτικής Πολιτικής, Οργάνωση του Ινστιτούτου Τεχνολογίας Υπολογιστών και Εκδόσεων "ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ" και λοιπές διατάξεις» (Α' 118).

3. Το άρθρο 90 του Κώδικα νομοθεσίας για την Κυβέρνηση και τα κυβερνητικά όργανα (π.δ. 63/2005, Α' 98), το οποίο διατηρήθηκε σε ισχύ με την παρ. 22 του άρθρου 119 του ν. 4622/2019 (Α' 133).

4. Το π.δ. 81/2019 «Σύσταση, συγχώνευση, μετονομασία και κατάργηση Υπουργείων και καθορισμός των αρμοδιοτήτων τους - Μεταφορά υπηρεσιών και αρμοδιοτήτων μεταξύ Υπουργείων» (Α' 119).

5. Το π.δ. 84/2019 «Σύσταση και κατάργηση Γενικών Γραμματειών και Ειδικών Γραμματειών/Ενιαίων Διοικητικών Τομέων Υπουργείων» (Α' 123).

6. Το π.δ. 2/2021 «Διορισμός Υπουργών, Αναπληρωτών Υπουργών και Υφυπουργών» (Α' 2).

7. Την υπό στοιχεία 168/Υ1/08-01-2021 κοινή απόφαση του Πρωθυπουργού και της Υπουργού Παιδείας και Θρησκευμάτων «Ανάθεση αρμοδιοτήτων στην Υφυπουργό Παιδείας και Θρησκευμάτων, Ζωή Μακρή» (Β' 33).

8. Την υπ' αρ. 65/08-12-2022 πράξη του Διοικητικού Συμβουλίου του Ινστιτούτου Εκπαιδευτικής Πολιτικής.

9. Το γεγονός ότι από την παρούσα απόφαση δεν προκαλείται δαπάνη, σύμφωνα με την υπό στοιχεία Φ.1/Γ/25/3087/Β1/12-01-2023 εισήγηση του άρθρου 24 του ν. 4270/2014 (Α' 143), της Γενικής Διεύθυνσης Οικονομικών Υπηρεσιών του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων, αποφασίζουμε:

Άρθρο μόνο

Το Πρόγραμμα Σπουδών του μαθήματος των Αρχών Οικονομικής Επιστήμης της Γ' τάξης Γενικού Λυκείου ορίζεται ως εξής:

Α. ΦΥΣΙΟΓΝΩΜΙΑ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Γενικός σκοπός της διδασκαλίας της Οικονομικής Επιστήμης είναι η ανάπτυξη της οικονομικής σκέψης και η καλλιέργεια του οικονομικού γραμματισμού. Η Οικονομική Επιστήμη μελετά τα οικονομικά φαινόμενα, καθώς και τις αποφάσεις προσώπων, επιχειρήσεων, κυβερνήσεων και άλλων θεσμών που επηρεάζουν την παραγωγή και την κατανάλωση προϊόντων και υπηρεσιών. Ερμηνεύει, ειδικότερα, τη διαδικασία παραγωγής και χρήσης του εισοδήματος, την απασχόληση των παραγωγικών συντελεστών, την ανταλλαγή και τη διανομή προϊόντων και υπηρεσιών. Συνιστά, υπό αυτή την έννοια, έναν συστηματικό τρόπο σκέψης για τον τρόπο με τον οποίο οι άνθρωποι αλληλεπιδρούν μέσα σε μια κοινωνία, αποφασίζουν και συγκροτούν σχέσεις. Συνιστά, κατ' επέκταση, Κοινωνική Επιστήμη που διερευνά τις οικονομικές σχέσεις και τις αρχές που τις διέπουν.

Οι μαθητές/-τριες ζουν και μεγαλώνουν σε κοινωνίες, στις οποίες οι σχέσεις αυτές μεταβάλλονται διαρκώς σε τοπικό, εθνικό, ευρωπαϊκό και παγκόσμιο επίπεδο. Οι απαιτητικές προκλήσεις που θέτει το σύγχρονο παγκοσμιοποιημένο οικονομικό περιβάλλον, όπως π.χ. η οικονομία της γνώσης και οι νέες τεχνολογικές εφαρμογές στην παραγωγική διαδικασία, οι πληθυσμιακές ανακατατάξεις και η συνύπαρξη εθνικά και κοινωνικά ετερόκλητων ομάδων πληθυσμού, οι κοινωνικές ανισότητες, οι περιβαλλοντικές επιπτώσεις της οικονομικής ανάπτυξης, η πρωτοφανής οικονομική αλληλεξάρτηση μεταξύ των χωρών σε πλανητικό επίπεδο, απαιτούν τη συγκρότηση οικονομικά μορφωμένων προσωπικοτήτων. Η διδασκαλία της Οικονομικής Επιστήμης αποσκοπεί στο να συμβάλλει στη διαμόρφωση των προσωπικοτήτων αυτών, ευνοώντας την καλλιέργεια γνώσεων, στάσεων, κριτικής και δημιουργικής σκέψης, αυτογνωσίας, επικοινωνιακών και ερευνητικών δεξιοτήτων, που θα επιτρέπουν στους/στις μαθητές/-τριες, όχι μόνο να τοποθετούνται γνωστικά, συναισθηματικά και αξιακά απέναντι σε αυτήν τη διαρκώς μεταβαλλόμενη οικονομική πραγματικότητα, αλλά να αποτελέ-

σουν οι ίδιοι/-ες με τη ζωή, τις αποφάσεις και το έργο τους διαμορφωτές/-τριες του κοινωνικοοικονομικού γίγνεσθαι. Υπό το πρίσμα αυτό, ο γενικός σκοπός της διδασκαλίας της Οικονομικής Επιστήμης έρχεται να εναρμονιστεί με τον ευρύτερο παιδευτικό σκοπό, δηλαδή οι μαθητές και οι μαθήτριες να εξελιχθούν σε ολοκληρωμένες προσωπικότητες και να καταστούν μορφωμένοι, αυτόνομοι, ενεργοί, δημοκρατικοί και υπεύθυνοι πολίτες.

Β. ΣΚΟΠΟΘΕΣΙΑ

Στόχος της διδασκαλίας του μαθήματος Αρχές Οικονομικής Επιστήμης είναι οι μαθητές/-τριες:

- Να προσδιορίζουν και να ερμηνεύουν κριτικά οικονομικούς όρους, οικονομικές θεωρίες, ιδέες και οικονομικά υποδείγματα.

- Να εφαρμόζουν οικονομικούς όρους, θεωρίες, ιδέες και μεθοδολογικά εργαλεία για να αναλύουν την οικονομική πραγματικότητα και τα οικονομικά προβλήματα που απασχολούν τις σύγχρονες κοινωνίες.

- Να αξιοποιούν την οικονομική γνώση και τα μεθοδολογικά εργαλεία της Οικονομικής Επιστήμης για να εξηγούν τις αποφάσεις που λαμβάνουν οι οικονομικοί δρώντες (άτομα, επιχειρήσεις, νοικοκυριά, οργανισμοί, κυβερνήσεις).

- Να αξιοποιούν την οικονομική γνώση για να ερμηνεύουν την αλληλεξάρτηση των οικονομιών διεθνώς.

- Να συνθέτουν και να αξιολογούν οικονομικά δεδομένα για να εξαγάγουν συμπεράσματα και να αναπτύσσουν στέρεα, θεμελιωμένα σε έγκυρη οικονομική πληροφόρηση, επιχειρήματα.

- Να μεταχειρίζονται με ακρίβεια την «οικονομική γλώσσα» για να αναλύουν την οικονομική πραγματικότητα.

- Να αποκτούν γνωστική συνέπεια και, ως κριτικά σκεπτόμενοι άνθρωποι, να διακρίνουν τη γνώμη από τη θεμελιωμένη γνώση.

- Να διαχειρίζονται τα οικονομικά δεδομένα με ακεραιότητα, με κριτικό πνεύμα, αναγνωρίζοντας ότι η κατοχή γνώσης απαιτεί ηθική υπευθυνότητα στη διαχείρισή της.

- Να συνειδητοποιούν ότι οι διαφορετικές οικονομικές σχολές αναλύουν με διαφορετικό τρόπο και προτείνουν διαφορετικές λύσεις για τα οικονομικά προβλήματα, γεγονός που καθιστά την Οικονομική Επιστήμη ένα διαρκώς εξελισσόμενο πεδίο.

- Να λαμβάνουν οικονομικού χαρακτήρα αποφάσεις συνεκτιμώντας και αξιολογώντας οικονομικά δεδομένα και μια σειρά παραμέτρων που επιδρούν στην οικονομική συμπεριφορά.

- Να εξετάζουν πολυπρισματικά τα οικονομικά φαινόμενα για να ανακαλύπτουν τον πολυδιάστατο χαρακτήρα τους.

- Να αξιολογούν το ιστορικό, κοινωνικό, πολιτικό και ηθικό πλαίσιο εντός του οποίου αναπτύσσεται η Οικονομική Επιστήμη, καθώς και τον τρόπο με τον οποίο αυτή επιδρά στην ανάπτυξη της κοινωνίας σε καθέναν από αυτούς τους τομείς.

- Να εκτιμούν ότι η Οικονομική Επιστήμη επηρεάζει την ευημερία των σύγχρονων κοινωνιών.

- Να διασυνδέουν την Οικονομική Επιστήμη με άλλους επιστημονικούς κλάδους.

- Να συμμετέχουν ενεργά στη διερεύνηση πραγματικών οικονομικών φαινομένων/προβλημάτων (π.χ. οικονομικές ανισότητες, φτώχεια, μετανάστευση, οικονομική ανάπτυξη, αειφορία κ.ά.) και να παράγουν νέα οικονομική γνώση.

- Να αναπτύσσουν δημιουργική σκέψη και να προτείνουν πρωτότυπες και καινοτόμες λύσεις για τα σύγχρονα οικονομικά προβλήματα.

- Να ευαισθητοποιούνται για τις συνέπειες των σύγχρονων οικονομικών προβλημάτων, να αναπτύσσουν ενσυναίσθηση, συμπόνια και να αναλαμβάνουν δράση για τις κοινωνικές ομάδες που πλήττονται περισσότερο.

- Να αναπτύσσουν αξίες όπως η αυτονομία, ο σεβασμός της αυταξίας κάθε ανθρώπου, η δικαιοσύνη, η ανεκτικότητα, η ακεραιότητα και η ατομική και κοινωνική ευθύνη.

Στόχοι ως προς τις δεξιότητες

Η επίτευξη των παραπάνω σκοπών απαιτεί μια σειρά δεξιοτήτων, στην ανάπτυξη των οποίων, επίσης, αποσκοπεί η διδασκαλία του μαθήματος Αρχές Οικονομικής Επιστήμης. Συγκεκριμένα, στόχος του μαθήματος είναι οι μαθητές/-τριες:

- Να χρησιμοποιούν τα αναλυτικά εργαλεία της Οικονομικής Επιστήμης (π.χ. διαγραμματική ανάλυση, αξιοποίηση ερευνητικής μεθοδολογίας), καθώς και τις ποσοτικές της μεθόδους (π.χ. υπολογισμός ποσοστιαίων μεταβολών, υπολογισμός και ερμηνεία της κλίσης καμπυλών, υπολογισμός βασικών μέτρων περιγραφικής στατιστικής, υπολογισμός και ερμηνεία βασικών οικονομικών μεγεθών κ.ά.).

- Να ερμηνεύουν και να επεξηγούν οικονομικά δεδομένα διαφορετικής μορφής (οικονομικές μελέτες, κείμενα από την οικονομική ειδησεογραφία, στατιστικά δεδομένα, συναρτήσεις, διαγράμματα).

- Να αναπτύσσουν δεξιότητες κριτικής και δημιουργικής σκέψης γύρω από τα ζητήματα που εγείρει η σύγχρονη οικονομική πραγματικότητα, αναγνωρίζοντας, παράλληλα, τις διαφορετικές τους διαστάσεις και να λαμβάνουν αποφάσεις/προτείνουν λύσεις, που είναι βασισμένες σε έγκυρα οικονομικά δεδομένα.

- Να ασκούνται στην αυτενεργό μάθηση.

- Να αναπτύσσουν μεταγνωστικές δεξιότητες, να παρακολουθούν και να αναπροσαρμόζουν την πορεία της σκέψης τους και να μαθαίνουν πώς να μαθαίνουν.

- Να συνδιαλέγονται και να επιχειρηματολογούν τεκμηριωμένα, σεβόμενοι/-ες όλους/-ες τους/τις συνομηλητές/-τριές τους.

- Να αναπτύσσουν επικοινωνιακές δεξιότητες (π.χ. ενσυναίσθηση, ικανότητα για συνεργασία).

- Να καλλιεργούν τις αξίες του σεβασμού, της υπευθυνότητας, της δικαιοσύνης και της μέριμνας για τον άλλο συνεργαζόμενοι/-ες στο πλαίσιο της ομάδας.

- Να εξοικειώνονται με τα ψηφιακά εργαλεία οικονομικής ανάλυσης.

Γ. ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ - ΘΕΜΑΤΙΚΑ ΠΕΔΙΑ

Το περιεχόμενο του μαθήματος Αρχές Οικονομικής Επιστήμης αρθρώνεται στα ακόλουθα κεφάλαια:

1ο Κεφάλαιο:	Βασικές οικονομικές έννοιες
2ο Κεφάλαιο:	Η συμπεριφορά του καταναλωτή και η ζήτηση των αγαθών
3ο Κεφάλαιο:	Η προσφορά των αγαθών
4ο Κεφάλαιο:	Η ισορροπία στην αγορά και η διαμόρφωση των τιμών
5ο Κεφάλαιο:	Παραγωγή και κόστος
6ο Κεφάλαιο:	Μορφές αγοράς
7ο Κεφάλαιο:	Αποτυχία αγοράς
8ο Κεφάλαιο:	Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν (ΑΕΠ) και άλλα βασικά μεγέθη
9ο Κεφάλαιο:	Οικονομική μεγέθυνση και ανάπτυξη
10ο Κεφάλαιο:	Συνολική ζήτηση και προσφορά στη μακροοικονομία
11ο Κεφάλαιο	Οικονομικές διακυμάνσεις
12ο Κεφάλαιο	Δημόσια οικονομική και νομισματική πολιτική
13ο Κεφάλαιο:	Αγορές χρήματος και κεφαλαίου
14ο Κεφάλαιο:	Ελληνική, ευρωπαϊκή και παγκόσμια οικονομία

Δ. ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΠΛΑΙΣΙΩΣΗ - ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΜΑΘΗΣΗΣ Γενικά

Γέφυρα για την επίτευξη των παραπάνω στόχων και, ευρύτερα, του οικονομικού γραμματισμού αποτελεί ο κατάλληλος σχεδιασμός της διδασκαλίας. Λαμβάνοντας υπόψη τις αρχές εκπόνησης των νέων Προγραμμάτων Σπουδών (ΠΣ) και τις σύγχρονες διδακτικές πρακτικές, είναι σημαντικό η διδασκαλία του μαθήματος να σχεδιάζεται με τρόπο ώστε:

- Να παρέχεται σε όλους/-ες τους/τις μαθητές/-τριες η δυνατότητα να οικοδομούν την οικονομική γνώση. Είναι προς τούτο σημαντικό να δίνονται οι κατάλληλες ευκαιρίες σε όλους/-ες τους/τις μαθητές/-τριες να αναπτύξουν βασικές οικονομικές γνώσεις (π.χ. οικονομικοί όροι), δεξιότητες (π.χ. κριτική σκέψη), ικανότητες (π.χ. ανάλυση οικονομικών δεδομένων) και να οικειοποιούνται στάσεις, αξίες και συμπεριφορές (π.χ. ευαισθητοποίηση για τις συνέπειες των οικονομικών προβλημάτων) που προσδιορίζονται στο Πρόγραμμα Σπουδών.

- Να συνδέονται μεταξύ τους τα διαφορετικά επίπεδα του γνωστικού αντικείμενου (π.χ. Μικροοικονομική- Μακροοικονομική, επιμέρους Θεματικά Πεδία, Ενότητες και Υποενότητες), αλλά και το ίδιο το γνωστικό αντικείμενο με άλλα επιστημονικά πεδία σε μια διεπιστημονική προοπτική (π.χ. Πολιτικές Επιστήμες, Κοινωνιολογία, Ιστορία, Φιλοσοφία, Ψυχολογία).

- Να συνδέεται το γνωστικό αντικείμενο των Οικονομικών Επιστημών με την ευρύτερη ζωή των μαθητών/-τριών αλλά και με την ευρύτερη κοινωνία, ώστε το μάθημα των Οικονομικών να καθίσταται πιο εύληπτο και πιο ελκυστικό. Μάλιστα, μια σειρά Θεματικών Πεδίων και δραστηριοτήτων που εμπεριέχονται στο ΠΣ μπορούν να αποτελέσουν πεδίο ενδιαφέροντος για ολόκληρη τη

σχολική κοινότητα (π.χ. ανεργία των νέων) και εφελτήριο συνεργειών με φορείς της τοπικής κοινωνίας (π.χ. ημερίδες, συνέδρια). Αυτή η πολύπλευρη συνύπαρξη και συνεργασία με τον Άλλο (άτομο, φορείς, ευρύτερη κοινωνία) καλλιεργούν την αποδοχή και την κατανόηση μέσα από τη συλλογικότητα και προάγουν τη διαμόρφωση μιας πιο συνεκτικής κοινωνίας.

- Να προωθείται η ενεργός συμμετοχή στη μαθησιακή διαδικασία και η συνεργασία όλων των μαθητών/-τριών. Ειδικότερα, η οικονομική γνώση είναι σημαντικό να προσεγγίζεται ως αντικείμενο ατομικής και ομαδικής διερεύνησης. Υπό αυτή την έννοια, προάγονται η διερευνητική μάθηση, η βιωματική προσέγγιση, η συνεργατική επίλυση προβλημάτων και η μετασχηματιστική λογική.

- Να ενθαρρύνονται όλοι/-ες οι μαθητές/-τριες να αναπτύξουν μεταγνωστικές δεξιότητες, να αναστοχάζονται επί των μαθησιακών τους διαδικασιών και πρακτικών, σε μια πορεία συνειδητής αναζήτησης της οικονομικής γνώσης. Η ενθάρρυνση των μαθητών/-τριών να αναστοχάζονται τον τρόπο σκέψης τους, να εντοπίζουν γνωστικές ατέλειες, σοφίσματα και να επαναχαράσσουν γνωστικές διαδρομές τους/τις βοηθάει να αναγνωρίζουν, να παρακολουθούν και να τροποποιούν τη διαδικασία της σκέψης τους. Είναι προς τούτο σημαντικό να δίνεται έμφαση όχι μόνο στη δηλωτική αλλά και στη διαδικαστική και εννοιολογική γνώση, που διευκολύνει τους/τις μαθητές/-τριες «να μαθαίνουν πώς να μαθαίνουν», να ανακαλύπτουν, να μετασχηματίζουν δηλαδή τη γνώση με ενεργητικές μεθόδους (αξιοποίηση πηγών, εκπόνηση ερευνητικών εργασιών, αξιοποίηση ΤΠΕ), περιορίζοντας, παράλληλα, την άμεση, με δασκαλοκεντρικό τρόπο, μετάδοση της γνώσης.

- Να καλλιεργούνται δεξιότητες ζωής, ήπιες δεξιότητες και δεξιότητες τεχνολογίας και επιστήμης (κριτική σκέψη, δημιουργικότητα, συνεργασία, επικοινωνία, προσαρμοστικότητα, πρωτοβουλία, οργανωτική ικανότητα, ενσυναίσθηση, επίλυση προβλήματος, λήψη αποφάσεων).

- Να ενθαρρύνονται οι μαθητές/-τριες να οραματίζονται το μέλλον, διερευνώντας θεματικές που αποτελούν παγκόσμιες προκλήσεις, όπως η μετανάστευση, οι πανδημίες, οι πόλεμοι, οι οικονομικές υφέσεις, η φτώχεια, ευρύτερα οι κοινωνικές ανισότητες, και να προτείνουν δημιουργικές λύσεις για την αντιμετώπισή τους.

Ο ρόλος του/της εκπαιδευτικού

Στο πλαίσιο του νέου Προγράμματος Σπουδών ο ρόλος του/της εκπαιδευτικού αλλάζει. Δεν καλείται απλώς να εφαρμόσει, αλλά να σχεδιάσει, να πειραματιστεί, να οργανώσει και να θέσει προς διερεύνηση την πληροφορία και κάθε γνωστικό ερέθισμα. Καλείται, επίσης, να δημιουργήσει ένα υποστηρικτικό περιβάλλον μάθησης, ενθαρρύνοντας την ενεργό εμπλοκή των μαθητών/-τριών στις ατομικές και ομαδικές δραστηριότητες και εμπυλώνοντας κάθε μαθητή/-τρια να χαράξει τη μαθησιακή του/της πορεία. Το περιβάλλον αυτό θα πρέπει να διευκολύνει τη μαθητοκεντρική προσέγγιση της γνώσης, την αυτενέργεια των μαθητών/-τριών, τη συμμετοχή τους σε ομάδες και τη διασύνδεση της γνώσης με την καθημερινή γνώση και τη βιωματική εμπειρία. Θα πρέπει, επίσης, να προωθεί τον σεβασμό, την αυτοεκτίμηση, τη

συνεργατική μάθηση, συνδυάζοντας την ελευθερία του λόγου με την ηθική του διαλόγου, και, κατ' επέκταση, να εντάσσει τις σχέσεις μεταξύ μαθητών/-τριών και τις σχέσεις μαθητών/-τριών και εκπαιδευτικού σε ένα πλαίσιο αμοιβαίου σεβασμού, ισοτιμίας, εμπιστοσύνης και μέριμνας, στο οποίο κάθε μαθητής/-τρια θα δύναται να αναπτυχθεί γνωστικά, συναισθηματικά και ηθικά. Οι διδάσκοντες/-ουσες χρειάζεται να αφιερώνουν χρόνο για να ανιχνεύουν τις δυνατότητες, τις σκέψεις, τις εμπειρίες και τις ιδιαίτερες ανάγκες των μαθητών/-τριών, ώστε, από τη μία πλευρά να συζητούν την οικονομική θεωρία με την εμπειρία τους και, από την άλλη, να ανακατευθύνουν την προσωπική θεώρηση των μαθητών/-τριών για την οικονομική πραγματικότητα προς την εγκυρότητα του επιστημονικού λόγου. Προκειμένου να επιτευχθεί αυτό, ο/η εκπαιδευτικός θα πρέπει να χρησιμοποιεί διδακτικές μεθόδους, οι οποίες θα προσελκύουν σταθερά το ενδιαφέρον των μαθητών/-τριών, θα ενεργοποιούν τη συμμετοχή, τη διαίσθηση και τη φαντασία τους και θα τους/τις κινητοποιούν, ώστε να ερευνούν ατομικά και ομαδικά τα οικονομικά φαινόμενα και προβλήματα.

Διδακτική/μαθησιακή πράξη

Τα μαθησιακά αποτελέσματα και οι δεξιότητες που, με βάση το ΠΣ, καλούνται να αναπτύξουν οι μαθητές/-τριες αποτελούν την αφετηρία της διδακτικής πράξης και του τρόπου με τον οποίο αυτή σχεδιάζεται και πραγματώνεται. Η διδασκαλία των Θεματικών Πεδίων, Εννοτήτων και Υποενοτήτων, στις οποίες δομείται το περιεχόμενο του μαθήματος έχει ως θεμελιακή μεθοδολογική αρχή την προσπάθεια αύξησης της ενεργού συμμετοχής των μαθητών/-τριών. Για τον λόγο αυτό, οι Θεματικές Ενότητες και Υποενοότητες συνοδεύονται από ένα μεγάλο εύρος δραστηριοτήτων, στις οποίες περιλαμβάνονται ατομικές και ομαδικές εργασίες, μελέτες περίπτωσης, μικρή κλίμακας ποιοτικές και ποσοτικές έρευνες, προσομοιώσεις, επίλυση υποθετικών και πραγματικών προβλημάτων, παιχνίδια ρόλων, ανάλυση πραγματικών δεδομένων και λήψη αποφάσεων, συζήτηση, εργασίες με τη χρήση ΤΠΕ κ.ά. Η κατάλληλη αξιοποίησή τους από τους/τις εκπαιδευτικούς μπορεί όχι μόνο να ενισχύσει την προσπάθεια των μαθητών/-τριών να αποκτήσουν οικονομική γνώση και να αναπτύξουν τις προαναφερθείσες δεξιότητες, αλλά και να τους/τις βοηθήσει να μαθαίνουν αυτόνομα, να συνεργάζονται, να επικοινωνούν, να διερευνούν και να ανακαλύπτουν την οικονομική γνώση. Στο πλαίσιο αυτό, οι μέθοδοι που μπορούν να υποστηρίξουν τη διδακτική πράξη είναι η ομαδοσυνεργατική διδασκαλία, οι διερευνητικές μέθοδοι, η βιωματική μέθοδος και η επίλυση προβλήματος, ενώ τεχνικές και διδακτικές προσεγγίσεις είναι (ενδεικτική αναφορά) τα σχέδια εργασίας, οι μελέτες περίπτωσης, η δραματοποίηση, τα βιωματικά παιχνίδια, η συζήτηση, ο διάλογος, η διερεύνηση μέσω ΤΠΕ, οι διδακτικές επισκέψεις και η πρόσκληση ομιλητών.

Ε. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

Η αξιολόγηση είναι απαραίτητο να συνδέεται με τους στόχους που περιλαμβάνονται στο ΠΣ. Αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της εκπαιδευτικής-μαθησιακής διαδικασίας, καθώς διαπιστώνει το επίπεδο των γνώσεων και των δεξιοτήτων των μαθητών/-τριών, ανατροφοδο-

τεί τη μάθηση και τη διδασκαλία και συμβάλλει στην αποτίμηση του βαθμού επίτευξης των επιδιωκόμενων μαθησιακών αποτελεσμάτων. Μάλιστα, αποτελώντας βασική πηγή ανατροφοδότησης όλων των συμμετεχόντων στη διαδικασία της μάθησης (μαθητών/-τριών και εκπαιδευτικών), συντελεί στην αυτογνωσία και στην αναστοχαστικότητα των μαθητών/-τριών, ενώ ενισχύει τα κίνητρα για μάθηση. Αυτό σημαίνει ότι χρειάζεται να έχει, κατά κύριο λόγο, διαμορφωτικό, ανατροφοδοτικό και μεταγνωστικό χαρακτήρα.

Στο πλαίσιο του μαθήματος δίνεται έμφαση στην αξιοποίηση της διαμορφωτικής αξιολόγησης, ως μιας παιδαγωγικής λειτουργίας ενσωματωμένης δυναμικά στη διδακτική πράξη, η οποία αποβλέπει στον συνεχή έλεγχο της επίτευξης των προσδοκώμενων μαθησιακών αποτελεσμάτων του ΠΣ. Μάλιστα, ως παιδαγωγικό εργαλείο, συναρτάται με την αξιοποίηση των λαθών των μαθητών/-τριών που ανατροφοδοτεί τη διδακτική διαδικασία.

Η αξιολόγηση στο μάθημα Αρχές Οικονομικής Επιστήμης θέτει, επίσης, στο επίκεντρο τον αναστοχασμό του/της διδάσκοντα/-ουσας και τον επανασχεδιασμό του εκπαιδευτικού έργου, τον εντοπισμό και τη διόρθωση των προβλημάτων και των αρρυθμιών της μαθησιακής διαδικασίας, καθώς και τη συνεχή διερεύνηση του τρόπου με τον οποίο δεξιότητες, γνωστικές, ψυχοσυναισθηματικές ή άλλες επιδιώξεις του ΠΣ μπορούν να επιτευχθούν. Για τον λόγο αυτό, απέχει από πρακτικές στείρας αποστήθισης και μηχανικής απομνημόνευσης και αναπαραγωγής κειμένων του σχολικού εγχειριδίου ή άλλων σχετικών πηγών.

Ειδικότερα, η αξιολόγηση του γνωστικού αντικείμενου εκτείνεται:

- στον γνωστικό τομέα, όπου ελέγχεται η εμπέδωση όρων, εννοιών και δεδομένων απαραίτητων τόσο για την οικοδόμηση της οικονομικής γνώσης των μαθητών/-τριών, όσο και για τις απαιτήσεις ενός πανελλαδικώς εξεταζόμενου μαθήματος,
  - στον τομέα της ανάπτυξης δεξιοτήτων, όπου αποτιμώνται οι δεξιότητες που ανέπτυξαν οι μαθητές/-τριες μέσα από την εμπλοκή τους στη μαθησιακή διαδικασία, δίνοντας, κυρίως, έμφαση σε υψηλού επιπέδου δεξιότητες (κριτική και δημιουργική σκέψη, συνθετική ικανότητα κ.ά.),
  - στο επίπεδο ανάπτυξης ψηφιακών ικανοτήτων, όπου αξιολογείται η ικανότητα των μαθητών/-τριών να χρησιμοποιούν τα νέα ψηφιακά μέσα για την οικονομική έρευνα και εργασία,
  - στο επίπεδο των συναισθημάτων και των αξιών, όπου αξιολογείται η υιοθέτηση συναισθηματικών τάσεων και αξιών, όπως η ενσυναίσθηση, η αυτονομία, ο σεβασμός της αταξίας κάθε ανθρώπου, η δικαιοσύνη, η ανεκτικότητα, η ακεραιότητα και η ατομική και κοινωνική ευθύνη.
- Κατά τη διαδικασία της αξιολόγησης συστήνεται να συνεκτιμώνται:
- στοιχεία του ατομικού φακέλου των μαθητών/-τριών (π.χ. προσχέδια, σημειώσεις, ασκήσεις, Φύλλα Εργασίας και αυτοαξιολόγησης, ατομικές εργασίες κ.τ.λ.),
  - στοιχεία από τον φάκελο της ομάδας (τεστ, ομαδικές εργασίες, αυτοαξιολόγηση και ετεροαξιολόγηση),

- το ενδιαφέρον και η συμμετοχή των μαθητών/-τριών σε συζητήσεις, δραστηριότητες, ασκήσεις και δράσεις, η ικανότητα συνεργασίας και ανάληψης πρωτοβουλιών.

Η συνεκτίμηση των στοιχείων αυτών έχει ως στόχο να αξιολογηθούν διάφορες παράμετροι της μαθησιακής διαδικασίας και της διδασκαλίας του γνωστικού αντικείμενου, όπως ο βαθμός κατανόησης και αξιοποίησης της οικονομικής γλώσσας και ορολογίας, ο βαθμός αξιοποίησης των μεθοδολογικών εργαλείων της Οικονομικής Επιστήμης και των τεχνικών ανάλυσης και επίλυσης οικονομικών προβλημάτων, ο βαθμός δημιουργικού μετασχηματισμού των πάσης φύσεως ερεθισμάτων, η κριτική, δημιουργική και πρωτότυπη/καινοτόμος σκέψη στη μελέτη και ανάλυση μικροοικονομικών και μακροοικονομικών φαινομένων, η αποτελεσματική χρήση των ΤΠΕ για την επεξεργασία και ανάλυση οικονομικών μεταβλητών, η ικανότητα έκφρασης οικονομικών και κοινωνικών προβληματισμών, ιδεών και εμπειριών, η συμμετοχή στον σχεδιασμό, στην οργάνωση και στην υλοποίηση ατομικών και ομαδικών δραστηριοτήτων και η παρουσίασή τους στην τάξη ή/και στη σχολική κοινότητα, η ικανότητα παραγωγής οικονομικής έρευνας και γνώσης, η ευαισθητοποίηση για τις συνέπειες των οικονομικών προβλημάτων και για τις κοινωνικές ομάδες που πλήττονται περισσότερο.

Κατά τη διαμόρφωση των δοκιμασιών αξιολόγησης, θα πρέπει να διασφαλίζεται η τήρηση βασικών προϋ-

ποθέσεων, όπως: εγκυρότητα, αξιοπιστία, αντικειμενικότητα, διακριτικότητα, πρακτικότητα και οικονομία. Οι διδάσκοντες/-ουσες επιλέγουν ενδεικτικά -και όχι περιοριστικά- τρόπους αξιολόγησης που να διακριβώνουν τον βαθμό επίτευξης των μαθησιακών αποτελεσμάτων του Προγράμματος Σπουδών, όπως (ενδεικτική αναφορά):

- Ανάθεση συνθετικών δημιουργικών εργασιών, ατομικών ή ομαδικών.

- Ανάθεση ερευνητικών εργασιών σε μικρές ομάδες.

- Δημιουργία ατομικού φακέλου μαθητή/-τριας ή/και ομαδικού φακέλου.

- Συστηματική εμπλοκή του συνόλου των μαθητών/-τριών κατά την πραγμάτευση ενός θέματος ή/και την προφορική εξέταση.

- Σύντομη ή/και ωριαία γραπτή δοκιμασία.

- Ανακεφαλαιωτικό ωριαίο διαγώνισμα.

Συστήνεται, επίσης, να αξιοποιούν ποικίλες μορφές ερωτήσεων, όπως (ενδεικτικά) ερωτήσεις κλειστού τύπου (Σ-Λ, αντιστοίχισης, πολλαπλής επιλογής), συμπλήρωσης κενών, σύντομης απάντησης, ελεύθερης ανάπτυξης, επίλυσης άσκησης, επίλυσης προβλήματος, κατασκευής, περιγραφής και κριτικής ερμηνείας γραφικών παραστάσεων, κριτικής ανάλυσης οικονομικών φαινομένων και κοινωνικοοικονομικών καταστάσεων, διατύπωσης οικονομικών επιχειρημάτων και λήψη αποφάσεων επί πραγματικών οικονομικών δεδομένων.

ΣΤ. ΑΝΑΛΥΤΙΚΗ ΑΠΕΙΚΟΝΙΣΗ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ

ΑΡΧΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ – Γ' ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ		
Θεματικά Πεδία	Θεματικές Ενότητες	Προσδοκώμενα Μαθησιακά Αποτελέσματα
		Οι μαθητές/-τριες να είναι σε θέση:
1. Βασικές Οικονομικές Έννοιες	1.1 Ο ορισμός της Οικονομικής Επιστήμης.	<ul style="list-style-type: none"> • Να προσδιορίζουν το αντικείμενο της Οικονομικής Επιστήμης. • Να αναγνωρίζουν τη σημασία της Οικονομικής Επιστήμης. • Να συσχετίζουν την Οικονομική Επιστήμη με άλλες κοινωνικές επιστήμες.
	1.1.1 Διάκριση Μικροοικονομίας και Μακροοικονομίας.	<ul style="list-style-type: none"> • Να επεξηγούν το σφάλμα της σύνθεσης. • Να συνδέουν το σφάλμα της σύνθεσης με τη διάκριση της Οικονομικής Επιστήμης σε Μικροοικονομία και Μακροοικονομία. • Να προσδιορίζουν το αντικείμενο μελέτης της Μικροοικονομίας και της Μακροοικονομίας.
	1.2 Σπανιότητα, επιλογή και κόστος ευκαιρίας. 1.2.1 Ανάγκες.	<ul style="list-style-type: none"> • Να ορίζουν τις ανάγκες και να διακρίνουν τις οικονομικές ανάγκες. • Να διακρίνουν τις ανάγκες από τις επιθυμίες. • Να απαριθμούν και να εξηγούν τις ιδιότητες των αναγκών. • Να απαριθμούν και να εξηγούν τους βασικούς λόγους που συντελούν στην εξέλιξη και στον πολλαπλασιασμό των αναγκών.
	1.2.2 Αγαθά και Υπηρεσίες.	<ul style="list-style-type: none"> • Να ορίζουν τα αγαθά και να διακρίνουν τα υλικά αγαθά από τις υπηρεσίες. • Να διακρίνουν τα ελεύθερα από τα οικονομικά αγαθά, καθώς και να αναφέρουν περιπτώσεις που ένα ελεύθερο αγαθό μπορεί να μετατραπεί σε οικονομικό. • Να αναγνωρίζουν περιπτώσεις ελεύθερων αγαθών, όταν αυτά βρίσκονται σε στενότητα, λόγω της ανθρώπινης δραστηριότητας.
	1.2.3 Σπανιότητα και Χρησιμότητα.	<ul style="list-style-type: none"> • Να διακρίνουν την έννοια της σπανιότητας και την έννοια της χρησιμότητας των αγαθών.
1. Βασικές	1.2.4 Επιλογή και Κόστος Ευκαιρίας.	<ul style="list-style-type: none"> • Να διακρίνουν και να αξιολογούν την έννοια της επιλογής και της θυσίας ως κόστος ευκαιρίας.

Οικονομικές Έννοιες	1.3 Βασικό Οικονομικό Πρόβλημα. 1.3.1 Το Οικονομικό Πρόβλημα.	<ul style="list-style-type: none"> • Να περιγράψουν το κύριο οικονομικό πρόβλημα.
	1.3.2 Βασικά οικονομικά ερωτήματα.	<ul style="list-style-type: none"> • Να απαριθμούν και να εξηγούν τα βασικά οικονομικά ερωτήματα.
	1.3.3 Συντελεστές Παραγωγής.	<ul style="list-style-type: none"> • Να απαριθμούν και να περιγράψουν τους Συντελεστές Παραγωγής. • Να αναγνωρίζουν τη σημασία της επιχειρηματικότητας, ως βασικής λειτουργίας στη σύγχρονη οικονομία.
	1.4 Η Καμπύλη Παραγωγικών Δυνατοτήτων (ΚΠΔ). 1.4.1 Το υπόδειγμα της ΚΠΔ.	<ul style="list-style-type: none"> • Να περιγράψουν τις υποθέσεις στις οποίες βασίζεται το υπόδειγμα της ΚΠΔ. • Να σχεδιάζουν και να ορίζουν την ΚΠΔ από πίνακα ποσοτήτων δύο αγαθών. • Να ερμηνεύουν σημεία της ΚΠΔ (εφικτούς, ανέφικτους και μέγιστους συνδυασμούς ποσοτήτων) και να τα συσχετίζουν με τις υποθέσεις της και τους Παραγωγικούς Συντελεστές (ΠΣ) της οικονομίας. • Να συνδέουν την ΚΠΔ με τις έννοιες της Σπανιότητας, της Επιλογής και του Κόστους Ευκαιρίας. • Να περιγράφουν την πορεία δύο βασικών μορφών της ΚΠΔ, μιας κοίλης και μιας ευθύγραμμης, και να ερμηνεύουν τις διαφορές στην πορεία τους, με βάση τους ΠΣ της οικονομίας. • Να αναλύουν τους παράγοντες που μπορούν να μετατοπίσουν την ΚΠΔ και να συνδέουν τη μετακίνηση της ΚΠΔ με την έννοια της οικονομικής μεγέθυνσης. • Να αξιολογούν τη σημασία της εξειδίκευσης και να επεξηγούν την επίδρασή της στις παραγωγικές δυνατότητες της οικονομίας.
1.4.2 Κόστος Ευκαιρίας (ΚΕ).	<ul style="list-style-type: none"> • Να υπολογίζουν το Κόστος Ευκαιρίας (ΚΕ) από πίνακα ποσοτήτων δύο αγαθών. • Να χαρακτηρίζουν το ΚΕ ως αύξον, φθίνον και σταθερό και να το ερμηνεύουν με βάση τους ΠΣ της οικονομίας. • Να αντιστοιχίζουν το αύξον και το σταθερό Κόστος Ευκαιρίας στις δύο μορφές της ΚΠΔ, την κοίλη και την ευθύγραμμη. • Να εκτιμούν τη σημασία του ΚΕ μέσα από παραδείγματα της οικονομικής επικαιρότητας. 	
1. Βασικές Οικονομικές Έννοιες	1.5 Λογική και μέθοδος στην Οικονομική Επιστήμη.	<ul style="list-style-type: none"> • Να περιγράψουν τα βήματα της επιστημονικής μεθόδου στην Οικονομική

1. Βασικές Οικονομικές Έννοιες	1.5.1 Επιστημονική μέθοδος και οικονομικό υπόδειγμα.	<p>Επιστήμη.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Να προσδιορίζουν την έννοια <i>ceteris paribus</i> και την έννοια της <i>ορθολογικής επιλογής</i> και να εκτιμούν τη σημασία τους για την επιστημονική μέθοδο στην Οικονομική Επιστήμη. • Να προσεγγίζουν κριτικά την έννοια της ορθολογικής επιλογής και να αναγνωρίζουν την εναλλακτική προσέγγιση των συμπεριφορικών οικονομικών. • Να περιγράφουν την έννοια του Οικονομικού Υποδείγματος. • Να περιγράφουν το Οικονομικό Κύκλωμα ως ένα απλό οικονομικό υπόδειγμα. • Να αναγνωρίζουν ότι το απλό οικονομικό υπόδειγμα αγνοεί το οικοσύστημα και να συνθέτουν ένα νέο οικονομικό κύκλωμα μέσα σε ένα πεπερασμένο οικοσύστημα. • Να διακρίνουν τις έννοιες συσχέτιση και ανισότητα και να περιγράφουν την καθεμία. • Να περιγράφουν και να αξιολογούν τη σημασία της οριακής μεταβολής στην Οικονομική Επιστήμη. • Διακρίνουν τη θετική οικονομική σκέψη από την κανονιστική οικονομική σκέψη.
	1.6 Λήψη αποφάσεων και κατανομή των πόρων. 1.6.1 Αποτελεσματικότητα και ισότητα.	<ul style="list-style-type: none"> • Να περιγράφουν τις έννοιες της αποτελεσματικότητας και της ισότητας, καθώς και τη μεταξύ τους σχέση. • Να λαμβάνουν αποφάσεις αξιοποιώντας τις έννοιες της αποτελεσματικότητας και της ισότητας.
	1.6.2 Οικονομικά Συστήματα.	<ul style="list-style-type: none"> • Να περιγράφουν τα βασικά χαρακτηριστικά τριών οικονομικών συστημάτων: της Ελεύθερης Αγοράς, της Κεντρικά Σχεδιασμένης Οικονομίας και της Μεικτής Οικονομίας. • Να αναλύουν τον τρόπο με τον οποίο τα οικονομικά συστήματα κατανέμουν τους πόρους της οικονομίας και να απαντούν στα βασικά οικονομικά ερωτήματα. • Να αξιολογούν τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα των οικονομικών συστημάτων.
	1.7 Εργαλεία Οικονομικής Ανάλυσης. 1.7.1 Οικονομικά δεδομένα.	<ul style="list-style-type: none"> • Να αναγνωρίζουν και να ερμηνεύουν διαγράμματα/ στατιστικούς πίνακες.
	1.7.2 Ερμηνεία στατιστικών δεδομένων.	<ul style="list-style-type: none"> • Να αναζητούν και να ερμηνεύουν κριτικά συσχετίσεις μεταξύ οικονομικών μεταβλητών. Μέσα από διαγράμματα, να διακρίνουν την έννοια της συσχέτισης από αυτήν της αιτιότητας.

		<ul style="list-style-type: none"> • Να αναγνωρίζουν την πορεία των καμπυλών που αναπαριστούν θετική και αρνητική, αντίστοιχα, συσχέτιση μεταξύ οικονομικών μεταβλητών. • Να κατανοούν τη γραμμική σχέση οικονομικών μεταβλητών και να υπολογίζουν την αλγεβρική μορφή της ευθείας. • Να υπολογίζουν την κλίση της ευθείας (θετική/αρνητική).
	1.7.3 Υπολογισμός ποσοστιαίας μεταβολής.	<ul style="list-style-type: none"> • Να υπολογίζουν την ποσοστιαία μεταβολή οικονομικών μεγεθών.
<p>A ΜΕΡΟΣ: ΜΙΚΡΟΟΙΚΟ- ΝΟΜΙΑ</p> <p>2. Η Συμπεριφορά του Καταναλωτή και η Ζήτηση των αγαθών</p>	2.1 Ο Καταναλωτής και η Καταναλωτική Συμπεριφορά.	<ul style="list-style-type: none"> • Να προσδιορίζουν τι σημαίνει καταναλωτής. • Να ορίζουν την έννοια της χρησιμότητας ενός αγαθού. • Να εξηγούν ότι η επιδίωξη του καταναλωτή είναι να μεγιστοποιεί τη χρησιμότητα που απολαμβάνει από την κατανάλωση αγαθών (υλικών και άυλων), λαμβάνοντας υπόψη ότι οι καταναλωτές έχουν πλήρη γνώση των δεδομένων της αγοράς. • Να ορίζουν την έννοια του ορθολογικού καταναλωτή και της ορθολογικής συμπεριφοράς. • Να διακρίνουν πότε ένας καταναλωτής βρίσκεται σε ισορροπία.
	2.2 Η Ζήτηση των Αγαθών. 2.2.1 Ο Νόμος της Ζήτησης.	<ul style="list-style-type: none"> • Να διακρίνουν και να εξηγούν τη διαφορά μεταξύ επιθυμίας απόκτησης ενός αγαθού και της ενεργού ζήτησης (effective demand). • Να διατυπώνουν και να ερμηνεύουν τον νόμο της ζήτησης. • Να σχεδιάζουν διαγραμματικά και να εξηγούν την Ατομική Καμπύλη Ζήτησης.
	2.2.2 Η Ατομική Καμπύλη Ζήτησης και η Αγοραία ή Συνολική Καμπύλη Ζήτησης.	<ul style="list-style-type: none"> • Να κατασκευάζουν σε ένα διάγραμμα την Ατομική καμπύλη ζήτησης. • Να απεικονίζουν σε ένα διάγραμμα και να ερμηνεύουν Ατομικές Καμπύλες Ζήτησης και την αντίστοιχη Αγοραία Καμπύλη Ζήτησης. • Να εξηγούν τον τρόπο κατασκευής και να διακρίνουν τις διαφορές κατασκευής Ατομικής και Αγοραίας Καμπύλης Ζήτησης.
	2.2.3 Η μαθηματική έκφραση της ζήτησης αγαθών.	<ul style="list-style-type: none"> • Να διατυπώνουν μαθηματικά τον Νόμο της Ζήτησης με τη μορφή συνάρτησης. • Να αποσαφηνίζουν και να ερμηνεύουν τα στοιχεία (παραμέτρους) της γραμμικής

2. Η Συμπεριφορά του Καταναλωτή και η Ζήτηση των Αγαθών		<p>συνάρτησης ζήτησης και τους περιορισμούς για το καθένα.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Να απεικονίζουν διαγραμματικά μια γραμμική συνάρτηση ζήτησης. • Να απεικονίζουν διαγραμματικά και να ερμηνεύουν τη συνάρτηση της ισοσκελούς υπερβολής.
	2.2.4 Συμπληρωματικά και υποκατάστατα αγαθά.	<ul style="list-style-type: none"> • Να διακρίνουν τις έννοιες συμπληρωματικά και υποκατάστατα αγαθά και να τις ερμηνεύουν με βάση τον Νόμο της Ζήτησης. • Να απεικονίζουν και να συσχετίζουν διαγραμματικά τις επιδράσεις της μεταβολής της τιμής ενός αγαθού στη ζήτηση του συμπληρωματικού του και του υποκατάστατου του αντίστοιχα.
	2.2.5 Μετατοπίσεις της Καμπύλης Ζήτησης.	<ul style="list-style-type: none"> • Να διακρίνουν τη διαφορά μεταξύ μεταβολής της ζήτησης και μεταβολής της ζητούμενης ποσότητας. • Να αναφέρουν και να εξηγούν τους παράγοντες, οι οποίοι προκαλούν μετατόπιση της Καμπύλης Ζήτησης. • Να απεικονίζουν και να ερμηνεύουν στο ίδιο διάγραμμα, ταυτόχρονες μεταβολές της ζητούμενης ποσότητας και της ζήτησης.
	2.3 Ελαστικότητα Ζήτησης.	<ul style="list-style-type: none"> • Να διατυπώνουν τον ορισμό της Ελαστικότητας Ζήτησης ως προς την τιμή (Ed). • Να υπολογίζουν την Ελαστικότητα Ζήτησης ως προς την τιμή. • Να διακρίνουν τις διαφορετικές μορφές Ed. • Να συσχετίζουν την Ed με τις διαγραμματικές απεικονίσεις της Καμπύλης Ζήτησης.
	2.3.1 Η Ελαστικότητα Ζήτησης ως προς την τιμή.	<ul style="list-style-type: none"> • Να αναγνωρίζουν τους προσδιοριστικούς παράγοντες της Ed. • Να αιτιολογούν τις τιμές της Ed χρησιμοποιώντας ως κριτήριο τους προσδιοριστικούς παράγοντες της ελαστικότητας ζήτησης. • Να συλλέγουν και να αναλύουν στατιστικά δεδομένα που αφορούν στους προσδιοριστικούς παράγοντες της Ed.
	2.3.2 Οι προσδιοριστικοί παράγοντες της Ελαστικότητας Ζήτησης.	<ul style="list-style-type: none"> • Να ορίζουν τη συνολική δαπάνη και τα συνολικά έσοδα. • Να υπολογίζουν τη συνολική δαπάνη και τα συνολικά έσοδα. • Να εκτιμούν τις μεταβολές της συνολικής
2.3.3 Ελαστικότητα Ζήτησης και συνολική δαπάνη.	<ul style="list-style-type: none"> • Να ορίζουν τη συνολική δαπάνη και τα συνολικά έσοδα. • Να υπολογίζουν τη συνολική δαπάνη και τα συνολικά έσοδα. • Να εκτιμούν τις μεταβολές της συνολικής 	

2. Η Συμπεριφορά του Καταναλωτή και η Ζήτηση των Αγαθών		<p>δαπάνης (των συνολικών εσόδων) με τη χρήση διαφορετικών Ed.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Να αναγνωρίζουν τις επιδράσεις των διαφορετικών τιμών της Ελαστικότητας Ζήτησης στη συνολική δαπάνη και στα συνολικά έσοδα.
	2.3.4 Η Τοξοειδής Ελαστικότητα.	<ul style="list-style-type: none"> • Να ορίζουν την Τοξοειδή Ελαστικότητα. • Να υπολογίζουν την Τοξοειδή Ελαστικότητα. • Να διερευνούν τις διαφορές μεταξύ Ελαστικότητας Ζήτησης σημείου και Τοξοειδούς Ελαστικότητας.
	2.3.5 Η Εισοδηματική Ελαστικότητα.	<ul style="list-style-type: none"> • Να ορίζουν την Εισοδηματική Ελαστικότητα. • Να υπολογίζουν την Εισοδηματική Ελαστικότητα. • Να χρησιμοποιούν την Εισοδηματική Ελαστικότητα για να διακρίνουν τα αγαθά σε κατωτέρα, κανονικά και πολυτελείας.
	2.3.6 Η Σταυροειδής Ελαστικότητα.	<ul style="list-style-type: none"> • Να ορίζουν την έννοια της Σταυροειδούς Ελαστικότητας της Ζήτησης. • Να υπολογίζουν τη Σταυροειδή Ελαστικότητα για τα υποκατάστατα και τα συμπληρωματικά αγαθά.
	2.4 Η Ελαστικότητα Ζήτησης και οι εφαρμογές της.	<ul style="list-style-type: none"> • Να αναλύουν δεδομένα για την επίλυση προβλημάτων, τα οποία σχετίζονται με την Ελαστικότητα Ζήτησης και να διατυπώνουν προτάσεις για την επίλυσή τους. • Να διατυπώνουν προτάσεις τιμολογιακής πολιτικής χρησιμοποιώντας ως κριτήριο την Ελαστικότητα Ζήτησης ως προς την τιμή. • Να λαμβάνουν αποφάσεις φορολογικής πολιτικής με κριτήριο την Ελαστικότητα Ζήτησης ως προς την τιμή.
3. Η Προσφορά των αγαθών	3.1 Η έννοια της Προσφοράς των αγαθών – Ο Νόμος της Προσφοράς.	<ul style="list-style-type: none"> • Να προσδιορίζουν και να ερμηνεύουν την έννοια της προσφοράς. • Να επεξηγούν τη σχέση που υπάρχει μεταξύ της τιμής ενός αγαθού και της προσφερόμενης ποσότητάς του. • Να συσχετίζουν την παραγόμενη και προσφερόμενη ποσότητα ενός αγαθού με την αύξηση ή μείωση της τιμής του. • Να διατυπώνουν και να ερμηνεύουν τον νόμο της προσφοράς.
	3.2. Η καμπύλη Προσφοράς. Ατομική και Αγοραία Καμπύλη Προσφοράς.	<ul style="list-style-type: none"> • Να σχεδιάζουν διαγραμματικά και να εξηγούν την Καμπύλη Προσφοράς, την Ατομική Καμπύλη Προσφοράς και την

3. Η Προσφορά των Αγαθών		<p>Αγοραία Καμπύλη Προσφοράς.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Να απεικονίζουν σε ένα διάγραμμα και να ερμηνεύουν Ατομικές Καμπύλες Προσφοράς και την αντίστοιχη Αγοραία Καμπύλη Προσφοράς. • Να εξηγούν τον τρόπο κατασκευής τους και να διακρίνουν τις διαφορές.
	3.3 Η μαθηματική έκφραση της Προσφοράς.	<ul style="list-style-type: none"> • Να διατυπώνουν τη μαθηματική έκφραση του Νόμου της Προσφοράς με τη μορφή συνάρτησης • Να αποσαφηνίζουν και να ερμηνεύουν τα στοιχεία (παραμέτρους) της γραμμικής συνάρτησης προσφοράς και τους περιορισμούς για το καθένα. • Να απεικονίζουν διαγραμματικά μια γραμμική συνάρτηση προσφοράς.
	3.4 Οι μετατοπίσεις της Καμπύλης Προσφοράς.	<ul style="list-style-type: none"> • Να διακρίνουν τη διαφορά μεταξύ μεταβολής της προσφοράς και μεταβολής της προσφερόμενης ποσότητας. • Να αναφέρουν και να εξηγούν τους παράγοντες, οι οποίοι προκαλούν μετατόπιση ολόκληρης της Καμπύλης Προσφοράς. • Να απεικονίζουν και να ερμηνεύουν στο ίδιο διάγραμμα ταυτόχρονες μεταβολές της προσφερόμενης ποσότητας και της προσφοράς.
	3.5 Ελαστικότητα Προσφοράς.	<ul style="list-style-type: none"> • Να διατυπώνουν τον ορισμό της Ελαστικότητας Προσφοράς ως προς την τιμή (Es). • Να υπολογίζουν την Ελαστικότητα Προσφοράς ως προς την τιμή. • Να διακρίνουν τις διαφορετικές μορφές της Es. • Να συσχετίζουν την Es με τις διαγραμματικές απεικονίσεις της Καμπύλης Προσφοράς.
	3.6 Οι προσδιοριστικοί παράγοντες της Ελαστικότητας Προσφοράς.	<ul style="list-style-type: none"> • Να αναγνωρίζουν τους προσδιοριστικούς παράγοντες της Es. • Να αιτιολογούν τις τιμές της Es χρησιμοποιώντας ως κριτήριο τους προσδιοριστικούς παράγοντες της Ελαστικότητας Προσφοράς. • Να ερμηνεύουν δεδομένα που αφορούν στις επιδράσεις των προσδιοριστικών παραγόντων της Es στην προσφορά και στα συνολικά έσοδα των παραγωγών.

	3.7 Η Τοξοειδής Ελαστικότητα Προσφοράς.	<ul style="list-style-type: none"> • Να ορίζουν την Τοξοειδή Ελαστικότητα. • Να υπολογίζουν την Τοξοειδή Ελαστικότητα. • Να διερευνούν τις διαφορές μεταξύ Ελαστικότητας Προσφοράς σημείου και Τοξοειδούς Ελαστικότητας. • Να αιτιολογούν και να επιλέγουν την καταλληλότερη ελαστικότητα για την επίλυση προβλημάτων.
	3.8 Πρακτικές εφαρμογές της Ελαστικότητας Προσφοράς.	<ul style="list-style-type: none"> • Να αναλύουν δεδομένα και να διατυπώνουν προτάσεις για την επίλυση προβλημάτων. • Να ερμηνεύουν τις επιδράσεις που ασκούν στα συνολικά έσοδα των παραγωγών οι μετατοπίσεις των Καμπύλων Προσφοράς με διαφορετικές Ελαστικότητες Προσφοράς. • Να συγκρίνουν τις επιδράσεις οι οποίες ασκούνται από τις μεταβολές των Καμπυλών Ζήτησης και Προσφοράς (με διαφορετικές ελαστικότητες) στα συνολικά έσοδα των παραγωγών.
4. Η Ισορροπία στην Αγορά και η Διαμόρφωση των Τιμών 4. Η Ισορροπία στην Αγορά και η Διαμόρφωση των Τιμών	4.1 Ο προσδιορισμός της τιμής και της ποσότητας ισορροπίας στην αγορά. 4.1.1 Η αλληλεπίδραση των δυνάμεων Ζήτησης και Προσφοράς στην αγορά.	<ul style="list-style-type: none"> • Να ορίζουν την έννοια της αγοράς και να διακρίνουν τις μορφές της (π.χ. φυσική, διαδικτυακή). • Να επεξηγούν τι είναι αγορά με όρους επικοινωνίας καταναλωτή και παραγωγού. • Να περιγράφουν, να εξηγούν και να απεικονίζουν διαγραμματικά τη διαδικασία με την οποία επιτυγχάνεται η ισορροπία στην αγορά ενός αγαθού. • Να ορίζουν, να εξηγούν και να παρουσιάζουν διαγραμματικά τις έννοιες «πλεόνασμα» και «έλλειμμα».
	4.1.2 Ο προσδιορισμός της τιμής και της ποσότητας ισορροπίας αλγεβρικά.	<ul style="list-style-type: none"> • Να υπολογίζουν και να ερμηνεύουν την τιμή και την ποσότητα ισορροπίας χρησιμοποιώντας γραμμικές συναρτήσεις ζήτησης και προσφοράς. • Να υπολογίζουν και να ερμηνεύουν το έλλειμμα ή το πλεόνασμα χρησιμοποιώντας γραμμικές συναρτήσεις ζήτησης και προσφοράς.
	4.2 Μεταβολές της Ισορροπίας. 4.2.1 Μεταβολές της ισορροπίας λόγω μεταβολής της Ζήτησης.	<ul style="list-style-type: none"> • Να εξηγούν την επίδραση των μεταβολών της ζήτησης στην τιμή και στην ποσότητα ισορροπίας. • Να εξηγούν και να αναλύουν την επίδραση των προσδιοριστικών παραγόντων της ζήτησης στην τιμή και στην ποσότητα ισορροπίας. • Να υπολογίζουν τη νέα τιμή και ποσότητα ισορροπίας, μετά τη μεταβολή της ζήτησης.

4. Η Ισορροπία στην Αγορά και η Διαμόρφωση των Τιμών	4.2.2 Μεταβολές της ισορροπίας λόγω μεταβολής της Προσφοράς.	<ul style="list-style-type: none"> • Να εξηγούν την επίδραση των μεταβολών της προσφοράς στην τιμή και την ποσότητα ισορροπίας. • Να εξηγούν την επίδραση των προσδιοριστικών παραγόντων της προσφοράς στην τιμή και την ποσότητα ισορροπίας. • Να υπολογίζουν τη νέα τιμή και ποσότητα ισορροπίας, μετά τη μεταβολή της προσφοράς.
	4.2.3 Μεταβολές της ισορροπίας λόγω ταυτόχρονης μεταβολής της Ζήτησης και της Προσφοράς.	<ul style="list-style-type: none"> • Να ερμηνεύουν την επίδραση της ταυτόχρονης μεταβολής της προσφοράς και της ζήτησης στην τιμή και στην ποσότητα ισορροπίας. • Να εξηγούν την επίδραση της μεταβολής των προσδιοριστικών παραγόντων της προσφοράς και της ζήτησης στην τιμή και στην ποσότητα ισορροπίας.
	4.3 Η κρατική παρέμβαση στη λειτουργία της αγοράς. 4.3.1 Ο έλεγχος των τιμών με την επιβολή ανώτατης τιμής.	<ul style="list-style-type: none"> • Να εντοπίζουν τις αιτίες οι οποίες προκαλούν την επιβολή ανώτατης τιμής από το κράτος. • Να περιγράφουν τις συνέπειες από την επιβολή ανώτατης τιμής με τη χρήση των διαγραμματικών απεικονίσεων της ζήτησης και της προσφοράς. • Να υπολογίζουν τις συνέπειες από την επιβολή ανώτατης τιμής αξιοποιώντας τις συναρτήσεις ζήτησης και προσφοράς. • Να προτείνουν λύσεις για την αντιμετώπιση των αρνητικών συνεπειών που προκύπτουν από την επιβολή ανώτατης τιμής.
	4.3.2 Ο έλεγχος των τιμών με την επιβολή κατώτατης τιμής.	<ul style="list-style-type: none"> • Να εντοπίζουν τις αιτίες και τις συνέπειες, οι οποίες προκαλούνται από την επιβολή κατώτατης τιμής από το κράτος. • Να υπολογίζουν τις συνέπειες από την επιβολή κατώτατης τιμής αξιοποιώντας τις συναρτήσεις ζήτησης και προσφοράς. • Να προτείνουν λύσεις για την αντιμετώπιση των αρνητικών συνεπειών που προκύπτουν από την επιβολή κατώτατης τιμής.
	4.3.3 Η επιδότηση της τιμής.	<ul style="list-style-type: none"> • Να διατυπώνουν τον ορισμό της επιδότησης. • Να προσδιορίζουν τους λόγους για τους οποίους επιλέγεται η επιδότηση της τιμής ενός προϊόντος ως μέτρο άσκησης οικονομικής πολιτικής. • Να προβλέπουν τις συνέπειες από την επιδότηση της τιμής ενός προϊόντος χρησιμοποιώντας τις σχετικές συναρτήσεις

		και διαγράμματα.
4. Η Ισορροπία στην Αγορά και η Διαμόρφωση των Τιμών	4.3.4 Η επιβολή έμμεσης φορολογίας.	<ul style="list-style-type: none"> • Να διατυπώνουν τον ορισμό της έμμεσης φορολογίας. • Να προσδιορίζουν τους λόγους για τους οποίους επιλέγεται η έμμεση φορολογία ως μέτρο άσκησης οικονομικής πολιτικής. • Να προβλέπουν τις συνέπειες από την επιβολή έμμεσης φορολογίας στην αγορά, χρησιμοποιώντας τις σχετικές συναρτήσεις και διαγράμματα.
	4.4 Αποτελεσματικότητα της Αγοράς. 4.4.1 Πλεόνασμα καταναλωτή.	<ul style="list-style-type: none"> • Να διατυπώνουν τον ορισμό του πλεονάσματος του καταναλωτή. • Να αναγνωρίζουν το πλεόνασμα του καταναλωτή μέσα από τη διαγραμματική απεικόνιση του προσδιορισμού των τιμών.
	4.4.2 Πλεόνασμα παραγωγού.	<ul style="list-style-type: none"> • Να διατυπώνουν τον ορισμό του πλεονάσματος του παραγωγού. • Να αναγνωρίζουν το πλεόνασμα του παραγωγού μέσα από τη διαγραμματική απεικόνιση του προσδιορισμού των τιμών.
	4.4.3 Αγορά και κοινωνική ευημερία.	<ul style="list-style-type: none"> • Να συνδυάζουν τις έννοιες της ζήτησης, της προσφοράς, του πλεονάσματος καταναλωτή και παραγωγού για τη διατύπωση του ορισμού της κοινωνικής ευημερίας. • Να προσδιορίζουν ποσοτικά την έννοια της κοινωνικής ευημερίας. • Να εντοπίζουν τους παράγοντες που περιορίζουν την κοινωνική ευημερία.
5. Παραγωγή και Κόστος	5.1 Η παραγωγή στη Βραχυχρόνια περίοδο. 5.1.1 Βραχυχρόνια και Μακροχρόνια περίοδος.	<ul style="list-style-type: none"> • Να ορίζουν και να εντοπίζουν τη βραχυχρόνια και τη μακροχρόνια περίοδο παραγωγής στην οικονομία. • Να διακρίνουν σταθερούς και μεταβλητούς παραγωγικούς συντελεστές. • Να αναφέρουν τους παράγοντες για τους οποίους η διάρκεια της βραχυχρόνιας περιόδου διαφοροποιείται μεταξύ των επιχειρήσεων.
	5.1.2 Συνολικό Προϊόν, Συνάρτηση Παραγωγής.	<ul style="list-style-type: none"> • Να ορίζουν τι είναι Συνάρτηση Παραγωγής και να περιγράφουν την τεχνολογική σχέση ανάμεσα στους παραγωγικούς συντελεστές και στο προϊόν. • Να κατανοούν την έννοια του Συνολικού Προϊόντος και να σχεδιάζουν την Καμπύλη Συνολικού Προϊόντος.
	5.1.3 Μέσο και Οριακό Προϊόν.	<ul style="list-style-type: none"> • Να ορίζουν και να ερμηνεύουν την έννοια του Μέσου και Οριακού Προϊόντος.

5. Παραγωγή και Κόστος		<ul style="list-style-type: none"> • Να υπολογίζουν το Συνολικό, Μέσο και Οριακό Προϊόν και να επιλύουν προβλήματα υπολογισμού τους. • Να σχεδιάζουν τις καμπύλες Μέσου και Οριακού Προϊόντος και να περιγράφουν την πορεία τους.
	5.1.4 Συσχέτιση καμπυλών Μέσου και Οριακού Προϊόντος.	<ul style="list-style-type: none"> • Να σχεδιάζουν σε ένα κοινό διάγραμμα και να ερμηνεύουν την πορεία και τις σχέσεις μεταξύ των καμπυλών Συνολικού, Μέσου και Οριακού Προϊόντος.
	5.1.5 Νόμος Φθίνουσας Απόδοσης.	<ul style="list-style-type: none"> • Να διατυπώνουν και να ερμηνεύουν τον Νόμο της φθίνουσας απόδοσης στη βραχυχρόνια περίοδο.
	5.2 Εισαγωγή στο Κόστος Παραγωγής. 5.2.1 Εμφανές (Λογιστικό), Αφανές και Οικονομικό Κόστος.	<ul style="list-style-type: none"> • Να ορίζουν το Εμφανές και το Αφανές Κόστος. • Να υπολογίζουν το Οικονομικό Κόστος σε υποθετικές περιπτώσεις επιχειρήσεων και να το διακρίνουν από το Συνολικό Κόστος.
	5.3 Το Κόστος Παραγωγής στη Βραχυχρόνια περίοδο. 5.3.1 Σταθερό, Μεταβλητό και Συνολικό Κόστος, Μέσο και Οριακό Κόστος.	<ul style="list-style-type: none"> • Να διακρίνουν τις κατηγορίες κόστους για την παραγωγή των αγαθών: Σταθερό, Μεταβλητό και Συνολικό Κόστος. • Να ορίζουν τα παραπάνω μεγέθη και να υπολογίζουν το Σταθερό, το Μεταβλητό και το Συνολικό Κόστος.
	5.3.2 Καμπύλες Κόστους στη βραχυχρόνια περίοδο.	<ul style="list-style-type: none"> • Να σχεδιάζουν τις Καμπύλες Σταθερού, Μεταβλητού και Συνολικού Κόστους. • Να ορίζουν την έννοια του Οριακού Κόστους και να το υπολογίζουν. • Να σχεδιάζουν την Καμπύλη του Οριακού Κόστους και να ερμηνεύουν τη συμπεριφορά της.
	5.3.3 Συσχέτιση Καμπυλών Παραγωγής και Κόστους.	<ul style="list-style-type: none"> • Να περιγράφουν και να ερμηνεύουν τη συμπεριφορά των Καμπυλών Παραγωγής και Κόστους και τις μεταξύ τους σχέσεις.
	5.4 Παραγωγή και Κόστος στη Μακροχρόνια περίοδο. 5.4.1 Οι αποδόσεις κλίμακας στην παραγωγή.	<ul style="list-style-type: none"> • Να διακρίνουν τις αποδόσεις κλίμακας στην παραγωγή σε αύξουσες, σταθερές και φθίνουσες.
5.4.2 Η Μακροχρόνια Καμπύλη Μέσου Κόστους (LRAC- Long Run Average Cost).	<ul style="list-style-type: none"> • Να εξάγουν τη Μακροχρόνια Καμπύλη Μέσου Κόστους (LRAC-Long Run Average Cost) από τις Βραχυχρόνιες Καμπύλες Μέσου Κόστους (SRAC- Short Run Average Cost) και να ορίζουν τη Μακροχρόνια Καμπύλη Μέσου Κόστους. • Να ορίζουν τη Μακροχρόνια Καμπύλη Μέσου Κόστους. 	

5. Παραγωγή και Κόστος		<ul style="list-style-type: none"> • Να ορίζουν τις έννοιες Οικονομίες και Αντιοικονομίες κλίμακας. • Να περιγράφουν και να εξηγούν τη μορφή της Μακροχρόνιας Καμπύλης Μέσου Κόστους. • Να αναλύουν τους παράγοντες που συμβάλλουν στη δημιουργία Οικονομικών και Αντιοικονομικών κλίμακας. • Να αξιολογούν τη σημασία των Οικονομικών και Αντιοικονομικών κλίμακας αξιοποιώντας παραδείγματα επιχειρήσεων από την πραγματική οικονομική ζωή.
	5.5 Έσοδα. 5.5.1 Συνολικό, Μέσο και Οριακό έσοδο.	<ul style="list-style-type: none"> • Να διακρίνουν και να ορίζουν τα τρία είδη εσόδων: το Συνολικό, το Μέσο και το Οριακό, και να διατυπώνουν τη μαθηματική τους έκφραση.
	5.5.2 Οι Καμπύλες Εσόδων όταν η επιχείρηση δεν ελέγχει την τιμή του προϊόντος.	<ul style="list-style-type: none"> • Να υπολογίζουν το Συνολικό, το Μέσο και το Οριακό Έσοδο από πίνακα εσόδων μιας υποθετικής επιχείρησης που δεν ελέγχει την τιμή του προϊόντος. • Να σχεδιάζουν τις αντίστοιχες Καμπύλες Εσόδων.
	5.5.3 Οι Καμπύλες Εσόδων όταν η επιχείρηση ασκεί μερικό έλεγχο στην τιμή του προϊόντος.	<ul style="list-style-type: none"> • Να υπολογίζουν το Συνολικό, το Μέσο και το Οριακό Έσοδο από πίνακα εσόδων μιας υποθετικής επιχείρησης που ασκεί μερικό έλεγχο στην τιμή του προϊόντος. • Να σχεδιάζουν τις αντίστοιχες Καμπύλες Εσόδων και να τις συγκρίνουν με τις αντίστοιχες του τέλει ανταγωνισμού.
	5.6 Κέρδος. 5.6.1 Το Οικονομικό Κέρδος.	<ul style="list-style-type: none"> • Να διακρίνουν το Οικονομικό από το Λογιστικό Κέρδος. • Να εξηγούν τις έννοιες θετικό κέρδος (υπερκέρδος), μηδενικό κέρδος (κανονικό) και ζημία.
	5.6.2 Το σημείο μεγιστοποίησης του κέρδους.	<ul style="list-style-type: none"> • Να εντοπίζουν διαγραμματικά και να εξηγούν το σημείο μεγιστοποίησης των κερδών μιας επιχείρησης με βάση τις καμπύλες Συνολικού Εσόδου, Συνολικού Κόστους, Οριακού Εσόδου και Οριακού Κόστους.
	5.6.3 Το Νεκρό Σημείο.	<ul style="list-style-type: none"> • Να εντοπίζουν διαγραμματικά και να εξηγούν το Νεκρό Σημείο μιας επιχείρησης.
	5.6.4 Το Σημείο Διακοπής Εργασιών.	<ul style="list-style-type: none"> • Να εντοπίζουν διαγραμματικά και να εξηγούν το Σημείο Διακοπής των Εργασιών μιας επιχείρησης.
5.7 Οι πολυδιάστατοι στόχοι	<ul style="list-style-type: none"> • Να αναγνωρίζουν την επιχείρηση ως μία 	

	των επιχειρήσεων.	<p>πολυδιάστατη οικονομική μονάδα ενταγμένη στο κοινωνικό σύνολο.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Να περιγράφουν εναλλακτικούς (της μεγιστοποίησης τους κέρδους) στόχους των επιχειρήσεων, συμπεριλαμβανομένων της μεγιστοποίησης των εσόδων, της μεγιστοποίησης της διοικητικής χρησιμότητας και της ικανοποίησης. • Να διερωτώνται για την κοινωνική ευθύνη των επιχειρήσεων και να τη συσχετίζουν με τους Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης του ΟΗΕ.
6. Μορφές Αγοράς	6.1 Η έννοια της Αγοράς και Μορφές Αγοράς.	<ul style="list-style-type: none"> • Να διακρίνουν τις μορφές αγοράς με κριτήριο την ένταση του ανταγωνισμού μεταξύ των επιχειρήσεων.
	6.2 Τέλειος Ανταγωνισμός.	<ul style="list-style-type: none"> • Να περιγράφουν αναλυτικά τα χαρακτηριστικά του Τέλειου Ανταγωνισμού.
	6.2.1 Η τιμή για την επιχείρηση στον Τέλειο Ανταγωνισμό.	<ul style="list-style-type: none"> • Να προσδιορίζουν διαγραμματικά την ισορροπία του κλάδου, καθώς και να εντοπίζουν διαγραμματικά την τιμή του αγαθού για την επιχείρηση στον Τέλειο Ανταγωνισμό.
	6.2.2 Βραχυχρόνια ισορροπία της επιχείρησης στον Τέλειο Ανταγωνισμό.	<ul style="list-style-type: none"> • Να προσδιορίζουν διαγραμματικά το βραχυχρόνιο σημείο ισορροπίας της επιχείρησης στον Τέλειο Ανταγωνισμό, αφενός μέσα από Καμπύλες Συνολικού Εσόδου και Κόστους και αφετέρου μέσα από καμπύλες Οριακού Εσόδου και Κόστους. • Να επιλύουν προβλήματα προσδιορισμού της βραχυχρόνιας ισορροπίας στον Τέλειο Ανταγωνισμό.
	6.2.3 Καμπύλη Προσφοράς στον Τέλειο Ανταγωνισμό.	<ul style="list-style-type: none"> • Να προσδιορίζουν διαγραμματικά την Καμπύλη Προσφοράς της επιχείρησης στον Τέλειο Ανταγωνισμό. • Να εντοπίζουν διαγραμματικά και να επεξηγούν το Σημείο Διακοπής των Εργασιών, καθώς και το Νεκρό Σημείο της επιχείρησης.
	6.2.4 Μακροχρόνια ισορροπία επιχείρησης στον Τέλειο Ανταγωνισμό.	<ul style="list-style-type: none"> • Να παρουσιάζουν διαγραμματικά και να ερμηνεύουν τη μακροχρόνια ισορροπία της επιχείρησης στον Τέλειο Ανταγωνισμό.
	6.3 Μονοπώλιο.	<ul style="list-style-type: none"> • Να περιγράφουν τα χαρακτηριστικά του μονοπωλίου. • Να διατυπώνουν τη συνθήκη μεγιστοποίησης των κερδών του μονοπωλίου. • Να αναλύουν τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα του μονοπωλίου.

6. Μορφές Αγοράς	6.4 Μονοπωλιακός Ανταγωνισμός.	<ul style="list-style-type: none"> • Να περιγράφουν τα χαρακτηριστικά του μονοπωλιακού ανταγωνισμού. • Μα διατυπώνουν τη συνθήκη μεγιστοποίησης των κερδών και να εξηγούν τις δυνατότητες πραγματοποίησης κέρδους της μονοπωλιακά ανταγωνιστικής επιχείρησης βραχυχρόνια και μακροχρόνια. • Να αναλύουν τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα του μονοπωλιακού ανταγωνισμού.
	6.5 Ολιγοπώλιο.	<ul style="list-style-type: none"> • Να περιγράφουν τα χαρακτηριστικά του ολιγοπωλίου. • Να εφαρμόζουν το Δίλημμα του Φυλακισμένου για να ερμηνεύουν την τιμολογιακή στρατηγική ολιγοπωλιακών επιχειρήσεων. • Να περιγράφουν τις μορφές του ολιγοπωλίου με Σύμπραξη (επίσημη και ανεπίσημη) και του ολιγοπωλίου χωρίς Σύμπραξη. • Να αναλύουν τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα του ολιγοπωλίου.
7. Αποτυχία Αγοράς	7.1 Αποτυχία Αγοράς και Ατελής Ανταγωνισμός.	<ul style="list-style-type: none"> • Να ορίζουν την έννοια της Αποτυχίας της Αγοράς και να αναφέρουν τις αιτίες που περιορίζουν την αποτελεσματικότητα της αγοράς. • Να συγκρίνουν την αποτελεσματικότητα της αγοράς στον τέλειο και στον ατελή Ανταγωνισμό. • Να αναγνωρίζουν πρακτικές παρέμβασης του κράτους σε μορφές ατελούς Ανταγωνισμού.
	7.2 Αποτυχία Αγοράς και Ατελής Πληροφόρηση.	<ul style="list-style-type: none"> • Να αναγνωρίζουν την ατελή πληροφόρηση καταναλωτών ή/και επιχειρήσεων και να τη συνδέουν με την αποτυχία της αγοράς. • Να αναγνωρίζουν πρακτικές παρέμβασης του κράτους, μέτρα για τη βελτίωση της πληροφόρησης των καταναλωτών και των επιχειρήσεων.
	7.3 Αποτυχία αγοράς και Εξωτερικές Επιδράσεις.	<ul style="list-style-type: none"> • Να ορίζουν τις έννοιες Οριακό Ιδιωτικό Όφελος (MBP), Οριακό Κοινωνικό Όφελος (MSB), Οριακό Ιδιωτικό Κόστος (MPC) και Οριακό Κοινωνικό Κόστος (MSC). • Να παρουσιάζουν διαγραμματικά την αποτελεσματική κατανομή πόρων για τη ζήτηση ($D=MPB=MSC$) και για την προσφορά ($S=MPC=MSC$). • Να ορίζουν την έννοια της Αποτυχίας της Αγοράς που οφείλεται είτε στη ζήτηση
7. Αποτυχία Αγοράς		

7. Αποτυχία Αγοράς		(D=MPB≠MSB), είτε στην προσφορά (S=MPC≠MSC). • Να ορίζουν την έννοια των εξωτερικών επιδράσεων (Εξωτερικότητες).
	7.3.1 Αρνητικές Εξωτερικότητες που οφείλονται στην Κατανάλωση.	<ul style="list-style-type: none"> • Να ορίζουν την έννοια της αρνητικής Εξωτερικότητας που οφείλεται στην κατανάλωση επιβλαβών αγαθών. • Να σχεδιάζουν διάγραμμα με την αρνητική Εξωτερικότητα που οφείλεται στην κατανάλωση. • Να περιγράφουν περιπτώσεις αρνητικής Εξωτερικότητας που οφείλονται στην κατανάλωση και να τις συνδέουν με πραγματικά παραδείγματα. • Να αναγνωρίζουν τρόπους αντιμετώπισής της που εφαρμόζουν σήμερα τα κράτη, όπως η αρνητική προβολή και η έμμεση φορολογία. • Να παρουσιάζουν διαγραμματικά τις επιπτώσεις των παραπάνω μέτρων αντιμετώπισης.
	7.3.2 Αρνητικές Εξωτερικότητες που οφείλονται στην Παραγωγή.	<ul style="list-style-type: none"> • Να ορίζουν την έννοια της αρνητικής εξωτερικότητας που οφείλεται στην παραγωγή. • Να σχεδιάζουν διάγραμμα με την αρνητική εξωτερικότητα που οφείλεται στην παραγωγή. • Να περιγράφουν περιπτώσεις αρνητικής εξωτερικότητας που οφείλονται στην παραγωγή και να τις συνδέουν με πραγματικά παραδείγματα. • Να αναγνωρίζουν τρόπους αντιμετώπισής της που εφαρμόζουν σήμερα τα κράτη, όπως οι φόροι εκπομπής αερίων και το σύστημα εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπών. • Να παρουσιάζουν διαγραμματικά τις επιπτώσεις των παραπάνω μέτρων αντιμετώπισης.
	7.3.3 Θετικές Εξωτερικότητες που οφείλονται στην Κατανάλωση.	<ul style="list-style-type: none"> • Να ορίζουν την έννοια της Θετικής Εξωτερικότητας που οφείλεται στην κατανάλωση. • Να σχεδιάζουν σε διάγραμμα τη θετική Εξωτερικότητα που οφείλεται στην κατανάλωση. • Να περιγράφουν περιπτώσεις Θετικής Εξωτερικότητας που οφείλονται στην κατανάλωση και να τις συνδέουν με πραγματικά παραδείγματα. • Να αναγνωρίζουν τρόπους αντιμετώπισής

		<p>της που εφαρμόζουν σήμερα τα κράτη, όπως θετική προβολή, επιδότηση εισιτηρίου, επιδότηση εταιρειών.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Να παρουσιάζουν διαγραμματικά τις επιπτώσεις των παραπάνω μέτρων αντιμετώπισης.
	7.3.4 Θετικές Εξωτερικότητες που οφείλονται στην Παραγωγή.	<ul style="list-style-type: none"> • Να ορίζουν την έννοια της Θετικής Εξωτερικότητας που οφείλεται στην παραγωγή. • Να σχεδιάζουν σε διάγραμμα τη Θετική Εξωτερικότητα που οφείλεται στην παραγωγή. • Να περιγράφουν περιπτώσεις Θετικής Εξωτερικότητας που οφείλονται στην παραγωγή και να τις συνδέουν με πραγματικά παραδείγματα. • Να αναγνωρίζουν τρόπους αντιμετώπισης της που εφαρμόζουν σήμερα τα κράτη, όπως επιδότηση εταιρειών. • Να παρουσιάζουν διαγραμματικά τις επιπτώσεις των παραπάνω μέτρων αντιμετώπισης.
	7.4 Αποτυχία Αγοράς και Δημόσια Αγαθά.	<ul style="list-style-type: none"> • Να διακρίνουν τα δημόσια από τα ιδιωτικά αγαθά με βάση τα χαρακτηριστικά τους. • Να αναγνωρίζουν το πρόβλημα της μη παραγωγής ή της περιορισμένης παραγωγής δημοσίων αγαθών από την αγορά, καθώς και το πρόβλημα του «δωρεάν» χρήστη. • Να αναγνωρίζουν την αναγκαιότητα παρέμβασης του κράτους για την παραγωγή δημοσίων αγαθών σε ποσότητες κοινωνικά επιθυμητές, καθώς και τις πιθανές επιπτώσεις της παρέμβασης.
	7.5 Κοινόχρηστοι πόροι και προβλήματα Βιωσιμότητας.	<ul style="list-style-type: none"> • Να αναγνωρίζουν το πρόβλημα διαχείρισης Κοινόχρηστων Πόρων ως προς την Βιωσιμότητα τους. • Να αναγνωρίζουν προτάσεις αντιμετώπισης του προβλήματος διαχείρισης των Κοινόχρηστων Πόρων. • Να συνδέουν το παραπάνω πρόβλημα με τις εξωτερικές οικονομίες και την κλιματική αλλαγή. • Να αναγνωρίζουν το μοντέλο της Κυκλικής Οικονομίας ως ένα νέο μοντέλο Βιώσιμης Οικονομικής Ανάπτυξης και να το συσχετίζουν με την Πράσινη Συμφωνία της ΕΕ για το 2050.

<p>Β ΜΕΡΟΣ: ΜΑΚΡΟΟΙΚΟ- ΝΟΜΙΑ</p> <p>8. Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν (ΑΕΠ) και άλλα βασικά μεγέθη</p>	<p>8.1 Ορισμοί του ΑΕΠ και τρόποι έκφρασης.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Να διακρίνουν τις έννοιες των τελικών και ενδιάμεσων αγαθών. • Να διατυπώνουν τον ορισμό του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος (ΑΕΠ). • Να διακρίνουν το δυνητικό ΑΕΠ από το πραγματικό ΑΕΠ.
	<p>8.2 Εγχώριο Προϊόν - Εγχώριο Εισόδημα - Εγχώρια Δαπάνη.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Να εξηγούν και να εφαρμόζουν τους τρεις τρόπους υπολογισμού του ΑΕΠ: <ul style="list-style-type: none"> α) με τη μέτρηση της αξίας των τελικών προϊόντων, βάσει του κόστους παραγωγής, β) με τη μέτρηση της δαπάνης, που γίνεται για την αγορά των προϊόντων, γ) με τη μέτρηση των εισοδημάτων, που δημιουργούνται κατά τη διαδικασία της παραγωγής.
	<p>8.3 Οι τρόποι υπολογισμού του ΑΕΠ</p> <p>8.3.1 Ο υπολογισμός του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος με τη μέθοδο της τελικής αξίας.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Να εκτιμούν το ΑΕΠ με τη μέθοδο της τελικής αξίας. • Να σχολιάζουν τα αποτελέσματα που προκύπτουν από την εξέλιξη του ΑΕΠ σε μία χρονολογική σειρά.
	<p>8.3.2 Ο υπολογισμός του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος με τη μέθοδο της προστιθέμενης αξίας.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Να περιγράφουν την έννοια της προστιθέμενης αξίας. • Να υπολογίζουν το ΑΕΠ με τη μέθοδο της προστιθέμενης αξίας. • Να αξιολογούν τη συμβολή των διαφόρων κλάδων της Οικονομίας στη διαμόρφωση του ΑΕΠ.
	<p>8.3.3 Ο υπολογισμός του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος με τη μέθοδο της δαπάνης.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Να αναγνωρίζουν τις κατηγορίες δαπανών που περιλαμβάνονται στο ΑΕΠ. • Να υπολογίζουν το ΑΕΠ με τη μέθοδο της δαπάνης.
	<p>8.3.4 Ο υπολογισμός του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος με τη μέθοδο του εισοδήματος.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Να αναλύουν τις κατηγορίες εισοδήματος. • Να υπολογίζουν το ΑΕΠ με τη μέθοδο του εισοδήματος. • Να περιγράφουν τη σχέση μεταξύ ΑΕΠ, των κυκλικών ροών δαπάνης και εισοδήματος και των εθνικών λογαριασμών.
	<p>8. Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν (ΑΕΠ) και άλλα βασικά μεγέθη</p>	<p>8.4 Εθνικό Προϊόν - Εθνικό Εισόδημα - Εθνική Δαπάνη.</p>

	8.4.1 ΑΕΠ και άλλα μεγέθη.	<ul style="list-style-type: none"> • Να περιγράφουν τους όρους: Καθαρό Εθνικό Προϊόν, Εθνικό Εισόδημα, Διαθέσιμο Εισόδημα.
	8.5 Οι μεταβολές των τιμών και ο Αποπληθωριστής του ΑΕΠ.	<ul style="list-style-type: none"> • Να υπολογίζουν τον αποπληθωριστή του ΑΕΠ. • Να υπολογίζουν το ΑΕΠ σε σταθερές τιμές. • Να συγκρίνουν το ΑΕΠ σε τρέχουσες τιμές με το ΑΕΠ σε σταθερές τιμές και να ερμηνεύουν τις αποκλίσεις που υπάρχουν.
	8.6 Το ΑΕΠ ως δείκτης ευημερίας και οι αδυναμίες του – Το κατά κεφαλήν ΑΕΠ.	<ul style="list-style-type: none"> • Να προσδιορίζουν την έννοια του κατά κεφαλήν ΑΕΠ. • Να υπολογίζουν το κατά κεφαλήν ΑΕΠ. • Να περιγράφουν τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα του ΑΕΠ και του κατά κεφαλήν ΑΕΠ ως δεικτών ευημερίας.
9. Οικονομική Μεγέθυνση και Ανάπτυξη	9.1. Οικονομική Μεγέθυνση και ΑΕΠ. 9.1.1 Οικονομική ανάπτυξη.	<ul style="list-style-type: none"> • Να προσδιορίζουν την έννοια της οικονομικής μεγέθυνσης και να τη συσχετίζουν με αυτή του ΑΕΠ. • Να υπολογίζουν τον ρυθμό της οικονομικής μεγέθυνσης. • Να κατανοούν την έννοια της οικονομικής ανάπτυξης και τους παράγοντες που οδηγούν σε αυτήν. • Να διακρίνουν τις διαφορές των εννοιών οικονομική ανάπτυξη και οικονομική μεγέθυνση.
	9.1.2 Δείκτης Ανθρώπινης Ανάπτυξης (Human Development Index- HDI).	<ul style="list-style-type: none"> • Να αναγνωρίζουν τη σημασία του δείκτη ανθρώπινης ανάπτυξης και να περιγράφουν τους παράγοντες που τον διαμορφώνουν. • Να διερευνούν τη σχέση μεταξύ δείκτη ανθρώπινης ανάπτυξης και ΑΕΠ.
	9.2. Οικονομική Ανισότητα.	<ul style="list-style-type: none"> • Να αναγνωρίζουν την οικονομική ανισότητα στον πλανήτη.
	9.2.1 Μέτρηση Οικονομικής Ανισότητας.	<ul style="list-style-type: none"> • Να περιγράφουν και να ερμηνεύουν την καμπύλη Lorenz. • Να επεξηγούν τον συντελεστή Gini και να ερμηνεύουν γραφήματα που παρουσιάζουν την ανισότητα ανά χώρα. • Να διερωτώνται για την οικονομική ανισότητα στο εσωτερικό των χωρών και να εξηγούν πώς οι φόροι μπορούν να επηρεάσουν τη διανομή του εισοδήματος.
	9.2.2 Σχετική και Απόλυτη φτώχεια.	<ul style="list-style-type: none"> • Να διακρίνουν την απόλυτη από τη σχετική φτώχεια και να αναγνωρίζουν τις συνέπειες της φτώχειας σε οικονομικό και

		<p>κοινωνικό επίπεδο.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Να αναγνωρίζουν την εξέλιξη της απόλυτης φτώχειας στον πλανήτη τα τελευταία 200 χρόνια, καθώς και τον παγκόσμιο στόχο βιώσιμης ανάπτυξης για εξάλειψη της φτώχειας έως το 2030.
	9.2.3 Η ακραία φτώχεια και η αντιμετώπισή της.	<ul style="list-style-type: none"> • Να ευαισθητοποιούνται για την ανισότητα εισοδήματος/ πλούτου και την ακραία φτώχεια. • Να προτείνουν προσεγγίσεις για την αντιμετώπιση της ακραίας φτώχειας.
10. Συνολική Ζήτηση και Προσφορά στη Μακροοικονομία	10.1 Συνολική Ζήτηση στη Μακροοικονομία. 10.1.1 Προσδιορισμός της Συνολικής Ζήτησης.	<ul style="list-style-type: none"> • Να διατυπώνουν τον ορισμό της Συνολικής Ζήτησης (AD) και να περιγράφουν τα επιμέρους στοιχεία της. • Να εξηγούν διαγραμματικά την Καμπύλη Συνολικής Ζήτησης. • Να εντοπίζουν τις διαφορές μεταξύ της ζήτησης ενός προϊόντος (Μικροοικονομία) και της συνολικής ζήτησης (Μακροοικονομία).
10. Συνολική Ζήτηση και Προσφορά στη Μακροοικονομία	10.1.2 Μεταβολές της Συνολικής Ζήτησης.	<ul style="list-style-type: none"> • Να αναλύουν, με τη χρήση διαγραμμάτων, τις μετατοπίσεις της Συνολικής Ζήτησης. • Να εξηγούν τις μετακινήσεις επί της καμπύλης Συνολικής Ζήτησης και τις μετατοπίσεις της Καμπύλης Συνολικής Ζήτησης.
	10.2 Συνολική Προσφορά στη Μακροοικονομία. 10.2.1 Προσδιορισμός της Συνολικής Προσφοράς.	<ul style="list-style-type: none"> • Να περιγράφουν τη Συνολική Προσφορά. • Να εξηγούν διαγραμματικά την Καμπύλη Προσφοράς στη βραχυχρόνια περίοδο. • Να αιτιολογούν τη θετική κλίση της Καμπύλης της Συνολικής Προσφοράς.
	10.2.2 Μεταβολές της Συνολικής Προσφοράς.	<ul style="list-style-type: none"> • Να αιτιολογούν τις μετακινήσεις επί της Καμπύλης Συνολικής Προσφοράς. • Να αναλύουν, με τη χρήση διαγραμμάτων, τις μετατοπίσεις της Καμπύλης Συνολικής Προσφοράς.
	10.3 Μακροοικονομική Ισορροπία. 10.3.1 Προσδιορισμός του γενικού επιπέδου ισορροπίας μίας οικονομίας στην βραχυχρόνια περίοδο.	<ul style="list-style-type: none"> • Να εξηγούν διαγραμματικά το σημείο ισορροπίας μίας οικονομίας στη βραχυχρόνια περίοδο. • Να εντοπίζουν τις επιδράσεις που προκαλούν οι προσδιοριστικοί παράγοντες της Συνολικής Ζήτησης (AD) και Προσφοράς (SRAS) στο σημείο ισορροπίας μίας οικονομίας.

	10.3.2 Προσδιορισμός του γενικού επιπέδου ισορροπίας στη μακροχρόνια περίοδο (Κλασική προσέγγιση).	<ul style="list-style-type: none"> • Να εξηγούν διαγραμματικά την καμπύλη της Συνολικής Προσφοράς (LRAS) στη μακροχρόνια περίοδο. • Να προσδιορίζουν, με τη χρήση διαγραμμάτων, το σημείο ισορροπίας της οικονομίας (Κλασική προσέγγιση). • Να προτείνουν λύσεις για την αποκατάσταση των ανισορροπιών στη μακροχρόνια περίοδο.
	10.3.3 Προσδιορισμός του γενικού επιπέδου ισορροπίας στη μακροχρόνια περίοδο (Κεϋνσιανή προσέγγιση).	<ul style="list-style-type: none"> • Να εξηγούν διαγραμματικά την καμπύλη Συνολικής Προσφοράς στη μακροχρόνια περίοδο. • Να προσδιορίζουν, με τη χρήση διαγραμμάτων το σημείο ισορροπίας της οικονομίας (Κεϋνσιανή προσέγγιση). • Να συνδέουν το σημείο ισορροπίας της οικονομίας (Κεϋνσιανή προσέγγιση) με την Καμπύλη Παραγωγικών Δυνατοτήτων. • Να διατυπώνουν προτάσεις για την οικονομική μεγέθυνση μίας οικονομίας.
11. Οικονομικές Διακυμάνσεις	11.1 Έννοια και φάσεις των Οικονομικών Διακυμάνσεων.	<ul style="list-style-type: none"> • Να προσδιορίζουν την έννοια των οικονομικών διακυμάνσεων. • Να περιγράφουν τις διάφορες φάσεις του οικονομικού κύκλου, τα χαρακτηριστικά τους και να τις συνδέουν με την ελληνική οικονομική πραγματικότητα.
	11.1.1 Οι αιτίες των Οικονομικών Διακυμάνσεων.	<ul style="list-style-type: none"> • Να ερμηνεύουν τις αιτίες των οικονομικών διακυμάνσεων. • Να αναλύουν τις αιτίες των οικονομικών διακυμάνσεων μέσα από τις Καμπύλες Συνολικής Ζήτησης και Προσφοράς.
	11.1.2 Συνέπειες των Οικονομικών Διακυμάνσεων.	<ul style="list-style-type: none"> • Να αξιολογούν τις συνέπειες των οικονομικών διακυμάνσεων σε ατομικό και κοινωνικό επίπεδο.
	11.2 Πληθωρισμός και Αντιπληθωρισμός.	<ul style="list-style-type: none"> • Να προσδιορίζουν και να εξηγούν τις έννοιες του πληθωρισμού και του αντιπληθωρισμού.
	11.2.1 Ο Δείκτης Τιμών Καταναλωτή (ΔΤΚ) και ο ρυθμός πληθωρισμού.	<ul style="list-style-type: none"> • Να υπολογίζουν τον ΔΤΚ και τον ρυθμό πληθωρισμού. • Να εντοπίζουν τις διαφορές μεταξύ του ΔΤΚ και του αποπληθωριστή του ΑΕΠ.
	11.2.2 Αιτίες του πληθωρισμού.	<ul style="list-style-type: none"> • Να αναλύουν τις αιτίες του πληθωρισμού.
	11.2.3 Συνέπειες πληθωρισμού και αντιπληθωρισμού.	<ul style="list-style-type: none"> • Να αξιολογούν τις συνέπειες του πληθωρισμού και του αντιπληθωρισμού σε

		διάφορες κοινωνικές ομάδες και στην οικονομία ευρύτερα.
11. Οικονομικές Διακυμάνσεις	11.3 Ανεργία. 11.3.1 Ποσοστό Ανεργίας.	<ul style="list-style-type: none"> • Να προσδιορίζουν την έννοια της ανεργίας, καθώς και τις σχετικές με αυτήν έννοιες (άνεργοι, απασχολούμενοι, εργατικό δυναμικό) • Να προσδιορίζουν τις έννοιες υποαπασχόληση, ετεροαπασχόληση, κρυφή ανεργία. • Να υπολογίζουν το ποσοστό ανεργίας.
	11.3.2 Μορφές Ανεργίας.	<ul style="list-style-type: none"> • Να αναλύουν και να αξιολογούν το γεγονός ότι η ανεργία πλήττει με διαφορετικό τρόπο διαφορετικές κοινωνικές ομάδες και περιοχές. • Να διακρίνουν τις μορφές ανεργίας (τριβής, κυκλική, διαρθρωτική, εποχική) και να περιγράφουν καθεμία από αυτές. • Να προσδιορίζουν το φυσικό ποσοστό ανεργίας, να το συσχετίζουν με τις μορφές ανεργίας και να επεξηγούν τους παράγοντες που μπορούν να το μεταβάλλουν.
	11.3.3 Συνέπειες της Ανεργίας.	<ul style="list-style-type: none"> • Να ερμηνεύουν και να συσχετίζουν τις πολύπλευρες συνέπειες της ανεργίας και τις προεκτάσεις της. • Να καλλιεργούν ενσυναίσθηση για τους ανθρώπους και τις κοινωνικές ομάδες που πλήττονται από την ανεργία.
	11.3.4 Μέτρα αντιμετώπισης της Ανεργίας.	<ul style="list-style-type: none"> • Να περιγράφουν και να αξιολογούν μέτρα αντιμετώπισης της ανεργίας και να τα συσχετίζουν με τις μορφές της ανεργίας.
	11.4 Η Καμπύλη Phillips.	<ul style="list-style-type: none"> • Να αναγνωρίζουν την αντίστροφη σχέση μεταξύ ανεργίας και πληθωρισμού και να περιγράφουν τη σχέση αυτή μέσα από την Καμπύλη Phillips.
	11.5 Στασιμοπληθωρισμός.	<ul style="list-style-type: none"> • Να περιγράφουν το φαινόμενο του στασιμοπληθωρισμού.
	12. Δημόσια Οικονομική και Νομισματική Πολιτική	12.1 Οικονομική Πολιτική, θεσμικό πλαίσιο της οικονομίας. 12.1.1 Σκοπός και μέσα άσκησης οικονομικής πολιτικής.

12. Δημόσια Οικονομική και Νομισματική Πολιτική		δημοσιονομικής και της νομισματικής πολιτικής.
	12.1.2 Δημόσια Αγαθά.	<ul style="list-style-type: none"> • Να διακρίνουν τη διαφορά των δημοσίως παρεχόμενων ιδιωτικών αγαθών από τα παρεχόμενα δημόσια αγαθά.
	12.2 Η Δημοσιονομική Πολιτική. Μέτρα Δημοσιονομικής Πολιτικής.	<ul style="list-style-type: none"> • Να αναφέρουν τους στόχους και να αναλύουν την επίδραση των μέτρων δημοσιονομικής πολιτικής στην οικονομία.
	12.3 Δημόσιες Δαπάνες.	<ul style="list-style-type: none"> • Να ορίζουν την έννοια των δημόσιων δαπανών. • Να διακρίνουν τις διάφορες κατηγορίες των δημόσιων δαπανών. • Να ερμηνεύουν τη διαχρονική αύξηση των δημοσίων δαπανών. • Να ορίζουν την έννοια των μεταβιβαστικών πληρωμών και να διακρίνουν τα είδη τους.
	12.4 Δημόσια Έσοδα. 12.4.1 Πηγές δημοσίων εσόδων. Οι φόροι.	<ul style="list-style-type: none"> • Να διακρίνουν τις διάφορες κατηγορίες δημοσίων εσόδων. • Να ορίζουν τις έννοιες φόρος, φορολογική βάση, φορολογικός συντελεστής. • Να ταξινομούν τους διάφορους φόρους με κριτήρια τη φορολογική βάση, τον τρόπο είσπραξής τους από το κράτος και την αναλογικότητα ως προς το εισόδημα των φορολογούμενων. • Να αναλύουν την κοινωνική διάσταση των διαφόρων κατηγοριών φόρων και να εξηγούν τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματά τους. • Να προσδιορίζουν τις βασικές φορολογικές αρχές που πρέπει να διέπουν ένα δίκαιο και αποτελεσματικό φορολογικό σύστημα. • Να εξηγούν τους λόγους για τους οποίους το κράτος επιβάλλει φορολογία. • Να ορίζουν τις έννοιες της φοροδιαφυγής και της φοροαποφυγής και να περιγράφουν τις συνέπειές τους.
12.4.2 Ο δημόσιος δανεισμός.	<ul style="list-style-type: none"> • Να εξηγούν την έννοια του δημόσιου δανεισμού. • Να εξηγούν τις πηγές δανεισμού του κράτους. • Να εξηγούν τις αιτίες που υποχρεώνουν σε δημόσιο δανεισμό. • Να αναφέρουν και να αιτιολογούν τα πλεονεκτήματα / μειονεκτήματα του 	

		δημόσιου δανεισμού.
12. Δημόσια Οικονομική και Νομισματική Πολιτική	12.5 Οικονομική Πολιτική και Κρατικός Προϋπολογισμός.	<ul style="list-style-type: none"> • Να εξηγούν την έννοια του κρατικού προϋπολογισμού, τα στάδια κατάρτισης και εκτέλεσής του. • Να αναγνωρίζουν τις πληροφορίες για την άσκηση της οικονομικής πολιτικής που μπορούν να αντληθούν από τον προϋπολογισμό. • Να προσδιορίζουν τις διαφορετικές πολιτικές που μπορεί να εφαρμοσθούν μέσω του προϋπολογισμού. • Να διακρίνουν το δημοσιονομικό από το πρωτογενές πλεόνασμα. • Να εξηγούν τις αιτίες που ο προϋπολογισμός μπορεί να εμφανίζεται ως ισοσκελισμένος, ελλειμματικός ή πλεονασματικός.
	12.6 Δημόσια επιλογή. Οικονομικές όψεις της πολιτικής διαδικασίας; Βασικές έννοιες.	<ul style="list-style-type: none"> • Να εξηγούν ότι η πολιτική διαδικασία μέσω της οποίας προσδιορίζεται το επίπεδο παραγωγής των δημοσίων αγαθών διαφέρει από τον μηχανισμό της αγοράς.
	12.7 Η Νομισματική Πολιτική. 12.7.1 Τα κύρια μέτρα άσκησης νομισματικής πολιτικής.	<ul style="list-style-type: none"> • Να ορίζουν και να ερμηνεύουν την άσκηση νομισματικής πολιτικής. • Να εξηγούν τα κύρια μέτρα νομισματικής πολιτικής.
13. Αγορές Χρήματος και Κεφαλαίου	13.1. Έννοια και ιδιότητες του χρήματος.	<ul style="list-style-type: none"> • Να αναγνωρίζουν τις δυσκολίες του αντιπραγματισμού. • Να ορίζουν την έννοια του χρήματος. • Να αναφέρουν τις ιδιότητες και τις λειτουργίες του χρήματος.
	13.1.1. Είδη χρήματος.	<ul style="list-style-type: none"> • Να αναγνωρίζουν τα είδη χρήματος και τα βασικά χαρακτηριστικά τους (κέρματα, χαρτονομίσματα, επιταγές, ηλεκτρονικές μεταφορές κεφαλαίων, πλαστικό χρήμα, ψηφιακά νομίσματα). • Να διερωτώνται για τις μελλοντικές μορφές χρήματος και τα ψηφιακά νομίσματα.
	13.2. Το Χρηματοπιστωτικό Σύστημα.	<ul style="list-style-type: none"> • Να προσδιορίζουν την έννοια του χρηματοπιστωτικού συστήματος. • Να αξιολογούν τη σημασία του χρηματοπιστωτικού συστήματος.
	13.2.1 Απόδοση και Κίνδυνος.	<ul style="list-style-type: none"> • Να διατυπώνουν τον ορισμό της απόδοσης και του κινδύνου. • Να διακρίνουν τα συστατικά στοιχεία της απόδοσης. • Να περιγράφουν τις πηγές του κινδύνου.

13. Αγορές Χρήματος και Κεφαλαίου		<ul style="list-style-type: none"> • Να επεξηγούν τη μείωση του χρηματοπιστωτικού κινδύνου και την παροχή ρευστότητας ως τους βασικούς στόχους του χρηματοπιστωτικού συστήματος.
	13.2.2 Αγορές ομολόγων και μετοχών.	<ul style="list-style-type: none"> • Να αναγνωρίζουν τη λειτουργία των μετοχών και των ομολόγων. • Να διακρίνουν και να περιγράφουν τις αγορές μετοχών και ομολόγων. • Να περιγράφουν τους στόχους και τη λειτουργία του χρηματιστηρίου.
	13.2.3 Αγορά αμοιβαίων κεφαλαίων.	<ul style="list-style-type: none"> • Να ορίζουν την έννοια του αμοιβαίου κεφαλαίου. • Να περιγράφουν τη λειτουργία της αγοράς αμοιβαίων κεφαλαίων.
	13.2.4 Αγορά συναλλάγματος.	<ul style="list-style-type: none"> • Να διατυπώνουν τον ορισμό της συναλλαγματικής ισοτιμίας. • Να περιγράφουν τη λειτουργία της αγοράς συναλλάγματος. • Να συσχετίζουν τις μεταβολές της συναλλαγματικής ισοτιμίας με την ανταγωνιστικότητα μίας οικονομίας.
	13.2.5 Χρηματοπιστωτικά μέσα.	<ul style="list-style-type: none"> • Να ορίζουν και να περιγράφουν τα βασικά χαρακτηριστικά των χρηματοπιστωτικών μέσων και συγκεκριμένα των καταθέσεων και των δανείων. • Να αξιολογούν τη σημασία των χρηματοπιστωτικών μέσων για τη λειτουργία του χρηματοπιστωτικού συστήματος. • Να προσδιορίζουν την έννοια του ανατοκισμού και να εφαρμόζουν τον μαθηματικό τύπο του ανατοκισμού για να υπολογίσουν το τελικό χρηματικό κεφάλαιο μιας κατάθεσης για n έτη με σταθερό επιτόκιο.
	13.3 Το Τραπεζικό Σύστημα και η Νομισματική Πολιτική. 13.3.1 Οι εμπορικές τράπεζες.	<ul style="list-style-type: none"> • Να περιγράφουν τα χαρακτηριστικά, τις δραστηριότητες, τους στόχους και τον ρόλο των εμπορικών τραπεζών στην οικονομία. • Να αναλύουν τον τρόπο δημιουργίας χρήματος από τις εμπορικές τράπεζες. • Να εντοπίζουν τις επιδράσεις που ασκεί η νομισματική πολιτική στη δημιουργία χρήματος από τις εμπορικές τράπεζες.
13.3.2 Οι αρμοδιότητες της Κεντρικής Τράπεζας (ΚΤ) και της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (ΕΚΤ).	<ul style="list-style-type: none"> • Να περιγράφουν τις αρμοδιότητες των Κεντρικών Τραπεζών (ΚΤ). • Να περιγράφουν τις αρμοδιότητες της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (ΕΚΤ) και να διακρίνουν τις αρμοδιότητες μεταξύ ΚΤ και ΕΚΤ στο πλαίσιο της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης (ΟΝΕ). 	

	13.3.3 Το Ευρωσύστημα και η νομισματική πολιτική.	<ul style="list-style-type: none"> • Να περιγράψουν την έννοια του Ευρωσυστήματος και τους βασικούς παράγοντες που διαμορφώνουν τη Νομισματική Πολιτική στην Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ).
	13.3.4 Διατραπεζική Αγορά.	<ul style="list-style-type: none"> • Να ορίζουν τη διατραπεζική αγορά. • Να αναγνωρίζουν την έννοια του διατραπεζικού επιτοκίου. • Να αναγνωρίζουν τα επιτόκια αναφοράς, όπως το Euribor, καθώς και τη σημασία τους για τη χορήγηση δανείων από τις τράπεζες.
14. Ελληνική, Ευρωπαϊκή και Παγκόσμια Οικονομία	14.1. Διεθνές Εμπόριο.	<ul style="list-style-type: none"> • Να ορίζουν την έννοια του διεθνούς εμπορίου. • Να περιγράψουν τα οφέλη που προκύπτουν από το διεθνές εμπόριο.
	14.1.1 Απόλυτο και συγκριτικό πλεονέκτημα.	<ul style="list-style-type: none"> • Να περιγράψουν τη θεωρία του απόλυτου και του συγκριτικού πλεονεκτήματος. • Να προσδιορίζουν και να υπολογίζουν ποια χώρα έχει απόλυτο ή συγκριτικό πλεονέκτημα μέσα από υποθετικά δεδομένα και διαγράμματα Καμπύλης Παραγωγικών Δυνατοτήτων.
	14.1.2 Παγκοσμιοποίηση και προκλήσεις.	<ul style="list-style-type: none"> • Να ορίζουν την έννοια της παγκοσμιοποιημένης οικονομίας και να ερμηνεύουν τις συνέπειες από την ελεύθερη διακίνηση κεφαλαίων, προϊόντων και υπηρεσιών και από την ευκολία εγκατάστασης επιχειρήσεων από χώρα σε χώρα.
	14.2 Η Ελληνική Οικονομία.	<ul style="list-style-type: none"> • Να περιγράψουν βασικά χαρακτηριστικά της ελληνικής οικονομίας μέσα από στατιστικούς πίνακες και διαγράμματα. • Να συσχετίζουν τα βασικά χαρακτηριστικά της ελληνικής οικονομίας και να διατυπώνουν τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματά της.
	14.3 Η Ευρωπαϊκή Οικονομία. 14.3.1 Όργανα και Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ).	<ul style="list-style-type: none"> • Να περιγράψουν τα θεσμικά όργανα της ΕΕ, τις βασικές νομοθετικές πράξεις και τον τρόπο λήψης των αποφάσεων.
	14.3.2 Η Οικονομία της ΕΕ και η Οικονομική και Νομισματική Ένωση (ΟΝΕ).	<ul style="list-style-type: none"> • Να περιγράψουν και να σχολιάζουν βασικά μεγέθη της οικονομίας της ΕΕ. • Να παραθέτουν συνοπτικά την ιστορία και τον σκοπό της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης (ΟΝΕ).

Το μάθημα των Αρχών Οικονομικής Επιστήμης της Γ' τάξης Γενικού Λυκείου αντιστοιχεί στο μάθημα της Οικονομίας της Γ' τάξης Γενικού Λυκείου του Ωρολογίου Προγράμματος των μαθημάτων των Α', Β' και Γ' τάξεων του Ημερήσιου και Εσπερινού Γενικού Λυκείου [υπό στοιχεία 94196/Δ2/29-07-2021 (Β' 3791) υπουργική απόφαση και υπό στοιχεία 94201/Δ2/29-07-2021 (Β' 3540) υπουργική απόφαση].

Το παρόν Πρόγραμμα Σπουδών θα εφαρμοσθεί στην Γ' τάξη όλων των Γενικών Λυκείων της χώρας σε χρόνο που θα ορισθεί με νέα υπουργική απόφαση.

Η απόφαση αυτή να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Αθήνα, 25 Ιανουαρίου 2023

Η Υφυπουργός

ΖΩΗ ΜΑΚΡΗ